

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Областна администрация
Търговище

ОБЛАСТЕН ПЛАН ЗА МЛАДЕЖТА 2017г.

Утвърдил на основание
чл.14 от Закона за младежта:

ВАЛЕРИ СИМЕОНОВ
Областен управител на
Област Търговище
27.02.2017 г.

Съдържание

I. Въведение	3
II. Анализ на предизвикателствата пред младежта в област Търговище:	
1. Демографска перспектива.....	4
2. Формално и неформално обучение.....	5
3. Младежка заетост.....	14
4. Икономическа активност и предприемаческо.....	17
5. Достъп до информация и услуги.....	20
6. Гражданска активност.....	23
7. Младежко доброволчество.....	29
8. Здравословен начин на живот.....	34
9. Младите семейства.....	44
10. Социалното включване на младите хора.....	45
11. Младежка престъпност.....	50
12. Младите хора в малките населени места и селски райони.....	55
13. Управление на младежката политика.....	58
III. Приоритети и специфични цели за провеждане на регионалната политика за младежта и мерки за постигането им.....	59
IV. Описание на съвместните дейности, които допринасят за постигане целите на общинските, областните и националната стратегия за младежта.....	65
V. Организация и координация на дейностите за постигане на целите.....	85
VI. Действия по наблюдение, оценка и актуализация на областния план за младежта.....	86
VII. Ред и начин за осигуряване на информация и публичност на плана.	86

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Областният план за младежта на област Търговище е разработен въз основа на приоритетите и стратегическите цели, заложи в Националната стратегия за младежта 2012-2020 г., в изпълнение на Закона за младежта и анализите на потребностите на младежите, представени от общините.

Той разписва изпълнението на Националната политика за младите хора в област Търговище на възраст от 15 до 29 години, формирана според техните потребности и синхронизирана с приоритетите на европейската политика за младежта, а именно:

- насърчаване на икономическата активност и кариерното развитие на младите хора
- създаване на благоприятни условия за училищно и университетско образование и неформално обучение
- професионално и личностно реализиране
- осигуряване на информираност във всички сфери и аспекти на общественно-икономическия живот
- повишаване на гражданската активност
- приобщаване към управлението на местно, областно и национално ниво, развитие на младите хора в малките населени места и селски райони, повишаване ролята на младежите в превенцията на престъпността.

Грижата за младите хора е най-важната национална кауза, за да се осигури европейското развитие на България. Настоящият план определя основните цели и приоритети на област Търговище в сферата на младежките политики. Той се базира на потребностите на младите хора и има за цел да ги подпомага в тяхното развитие като активна част от обществото. В синхрон е с приоритетите на Европейската политика за младежта и е документ за разработване на конкретни мерки за работа с младите хора, за тяхната реализация и успешно осъществяване.

С навършването на 14 години започва периодът на юношеството, в който младата личност оформя своята идентичност, интереси и ориентация за развитие, изпитва силна потребност от себеутвърждаване и доверие. Основните теми и широкият обхват на проблемите, които засягат младите хора, налага прилагането на многосекторен подход в изпълнението на плана.

При разработването на настоящия план Областна администрация Търговище осъществи тясно сътрудничество с институции и организации от секторите: образование, заетост, социална подкрепа, здравеопазване, вътрешен ред и сигурност, с неправителствените организации, Местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни и др.

II. АНАЛИЗ НА ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА ПРЕД МЛАДЕЖТА В ОБЛАСТ ТЪРГОВИЩЕ

1. Демографска перспектива

В условията на динамично развиващо се общество, настъпващите промени и засилващата се емиграция на млади хора в чужбина, едно от най-големите предизвикателства пред институциите е да мотивират младите хора да се реализират в България, да се създаде стабилен социален и икономически климат, мотивиращ младежите да останат в страната. Според прогнозите на НСИ в периода до 2020 г. броят на младите хора ще намалява, като особено рязко това ще се отрази на възрастовите групи 15-19 и 20-24 години.

Основната характеристика на младежката общност в област Търговище, както и предизвикателствата пред нея, не са по-различни от тези на младежите в национален мащаб.

Към 31.12.2015 г. жителите в областта са 115 211 души. 47.8% от населението е концентрирано в областния град. През 2015 г. в градовете живеят 61 814 души, а в селата – 53 397 души. Процесът на депопулация е налице във всички общини на региона. По-голям е делът на младите хора в общините Търговище и Попово, които живеят в градовете. Обратна е тенденцията в общините Омуртаг, Антоново и Опака. Те се характеризират с отдалеченост и разпокъсаност на населените места от центъра на общината и в тях повечето млади хора живеят в селата.

Съотношението мъже/жени се променя слабо за последните 5 години. Запазва се тенденцията като цяло превес да има относителния дял на женския пол. През 2015 г. жените са 58 846, а мъжете 56 365. Броят на представителите от мъжки пол е незначително по-висок сред детското население и това в трудоспособна възраст, докато след 65 години отчетливо преобладава женския пол.

През 2015 г. разпределението на жителите на областта по възрастови групи е както следва:

- от 0 до 19 години – 22 455 души;
- от 20 до 29 години – 12 590 души;

Увеличава се делът на лицата над 65-годишна възраст и намалява делът на детското население и населението в трудоспособна възраст. Коефициентите на възрастова зависимост са с неблагоприятна тенденция за Област Търговище. Тенденцията за застаряване на населението е по-силно изразена в селата. Налице е продължаващ процес на застаряване на населението, който се изразява в намаляване на абсолютния брой и относителния дял на населението под 15 години и увеличаване на броя и дела на населението на 65 и повече години.

Таблица 1

Население от 10 до 29 г. по възрастови групи и пол.

Област Търговище	Всичко	Мъже	Жени
10-14 г.	5704	2931	2773
15-19 г.	5596	2840	2756
20-24 г.	6085	3142	2943
25-29 г.	6505	3450	3055

Данните са на НСИ към 31.12.2015 г.

Таблица 2

Население от 10 до 29 г. по възрастови групи и местоживеене.

Област Търговище	Всичко	В градовете	В селата
10-14 г.	5704	3002	2702
15-19 г.	5596	3045	2551
20-24 г.	6085	3158	2927
25-29 г.	6505	3458	3047

Данните са на НСИ към 31.12.2015 г.

Таблица 3

Население по етническа група и възраст.

Област Търговище	Възраст в навършени години 10-19 г.	Възраст в навършени години 20-29 г.
1.Българска	4931	5428
2.Турска	4560	5099
3.Ромска	1352	1342
4.Друга	78	121
5.Не се самоопределят	158	179

Данните са на НСИ към 01.02.2011г.

От горепосочената таблица е видно, че децата и младите хора от 10 до 29 год. в област Търговище са представени основно в три етнически групи: българска - 10359, турска - 9659, ромска - 2694.

2. Формално и неформално обучение

Равният достъп до образование означава осигуряване на конституционното право на всички деца да получат съизмеримо по качество образование. Упражняването на това право включва безплатно училищно обучение за придобиване на средно образование, както и непрекъснатото повишаване на образованието и квалификацията. Държавата създава възможности децата да посещават училища със съвременна материално-техническа база и с квалифицирани учители, където те да получават образование, съответстващо на потребностите на съвременния живот.

При осъществяването на образователната дейност не се допускат ограничения или привилегии, основани на различията между учениците и младежите. За онези, които нямат равен старт (недостатъчно добре владеещи български език, лица със специални образователни потребности и/или от етнически уязвими групи), се полагат специални

грижи с оглед тяхното пълноценно участие в образователния процес. Равният достъп до образование включва диференциране на грижата спрямо различните потребности на учениците.

Тези политики и мерки са залегнали в основните стратегически документи на Министерството на образованието и науката.

С влизането в сила на Закона за предучилищното и училищното образование се определят като национален приоритет принципите за равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик, както и равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование.

Тези принципи са гарант за интелектуално, социално и духовно развитие и подкрепа на всеки ученик в съответствие с възрастта, потребностите, способностите и интересите му, както и за придобиване на компетентности, необходими за успешна личностна и професионална реализация и активен граждански живот в съвременните общности.

С новия закон чрез Системата на предучилищното и училищното образование се осигуряват условия за придобиване на основно и средно образование и/или на професионална квалификация.

За онези, които нямат равен старт (недостатъчно добре владеещи български език, лица със специални образователни потребности и/или увреждания и лица от етнически уязвими групи) се полагат специални грижи с оглед тяхното пълноценно участие в образователния процес. Равният достъп до образование включва диференциране на грижата спрямо различните потребности на учениците. Въведеното с новия закон понятие "Приобщаващо образование" представлява процес на подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активизиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

Политиката за осигуряване на достъп до образование на всички ученици в регионален план се определя от няколко водещи фактора, а именно: безработица и нисък социален статус на населението, високото ниво на емиграция, наличие на рискови групи ученици в неравностойно и уязвимо положение и пр.

Тези обстоятелства обособяват учениците в неравностойно и уязвимо положение като най-рисковите групи.

В профила на учениците, на които е необходимо да се осигури образование, се включват преди всичко подлежащите на задължително обучение до 16-годишна възраст и застрашените от преждевременно напускане на училище над 18 навършени години. Важна мярка в тази връзка в регионалната училищна мрежа на област Търговище е

100% осигуряване на безплатен транспорт за извозването на учениците до населените места, в които функционират средищни училища.

В Закона за предучилищното и училищното образование се въвежда обучението чрез работа (дуално обучение). Това е специфична форма на професионално обучение за придобиване на професионална квалификация, което се организира въз основа на партньорство, включително по договор между един или няколко работодатели и институция за професионално образование и обучение. Институциите, които имат право да осъществяват професионално образование и обучение чрез работа, са професионални училища, професионални гимназии и центрове за професионално обучение.

Завършващите осми клас ученици със специални образователни потребности имат възможност да продължат обучението си в професионални паралелки за придобиване на I-ва степен професионална квалификация в ПГТХВТ „Ал. Константинов“ гр. Търговище, в ПУИ „Д-р Петър Берон“ гр. Търговище и в ПГТЛП гр. Попово.

За всички слуховоувредени ученици от североизточния регион на страната е осигурен равен достъп до образование и обучение в СУУУС за деца с увреден слух „Свети Иван Рилски“ гр. Търговище. За учениците от отдалечените области, както и за ученици над 16-годишна възраст училището предлага форма от интернатен тип обучение, включващ пълния образователен цикъл /задължителна подготовка, задължително–избираема подготовка, свободно-избираема подготовка, самоподготовка, слухово-речева рехабилитация, отдих и игри, хранене/ от I до XII клас, осигуряващ една толерантна и стимулираща учебна среда. В училището се планират и реализират разнообразни извънкласни форми, мотивиращи слуховоувредените ученици да участват в дейности през свободното си от учебни занятия време. Пълноценно се осъществява сътрудничество между училището и обществеността.

Иницираната Кампания на КНСБ „Моето първо работно място“ има за цел запознаване на зрелостниците с основните трудови, социални и осигурителни права, както и развиване на гражданското самосъзнание на завършващите средните училища; осъществяване на прехода от училище към пазара на труда; успешната адаптация на учениците към света на труда; мерките срещу разрастването на сивата икономика; кариерното развитие на дванадесетокласниците випуск 2017 година и др.

Значим принос за осигуряването на достъп до образование на млади хора е участието на 3 училища от областта в по проект BG05M2OP001-3.003-0001 „Подкрепа за равен достъп и личностно развитие“ по ОП „Развитие на човешките ресурси“, с основна цел осигуряване на подкрепяща среда за равен достъп до образование и за отваряне на образователната система с оглед осъществяването на включващо обучение. Реализирани са специализирани обучения със слуховоувредени ученици и ученици с множество увреждания по отделни учебни предмети.

За осъществяване на училищно образование и обучение на ученици над-16 годишна възраст в училищата от областта се предлагат неприсъствени форми на обучение. Така например през учебната 2016/2017 година беше планиран прием в 6 паралелки със задочна и една във вечерна форма на обучение по професионална подготовка.

Във връзка с прилагането на Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността (2014-2020), от РУО Търговище е разработена Програма за повишаването на грамотността. В програмата се поставя акцент върху създаването на среда за насърчаване на грамотността, в която специално място се отделя на съвременните информационни средства и на ролята на учителите. Предвидена е специализирана квалификация на всички учители за съвременните методи на преподаване и диагностика на четенето.

В община Търговище функционират 41 учебно-възпитателни заведения /УВЗ/ – 27 в града и 14 в селата. Училищната мрежа включва 25 училища. В града има 15 училища: 4 основни, 2 средни общообразователни, 1 спортно, 1 профилирана гимназия, 5 професионални гимназии¹, 2 специални училища, от които едното е с професионална подготовка за деца с увреден слух, а другото е помощно училище-интернат. В селата функционират 10 училища, като всичките са основни. Училищната мрежа е допълнена и с 1 общинско извънучилищно педагогическо учреждение², удовлетворяващо интересите и потребностите на децата в свободното време. Съществува и 1 държавно извънучилищно педагогическо учреждение – Ресурсен център, удовлетворяващо интересите и потребностите на децата със специални образователни потребности. Целодневните детски градини са 14, като 10 от тях са в града и 4 в селата с филиали в 17 села. Градините са общо с 80 групи. В общината не функционира висше учебно заведение. В общината има общо 10 селски основни училища и 4 ЦДГ в селата с филиали (като в 17 села функционират филиални групи); в града училищата са общо 15, като 8 от тях са общински и 7 държавни, а детските градини са общо 10 на брой. В община Търговище няма защитени училища, функционират 9 средищни (3 в града и 6 в селата). В общината функционира само едно помощно училище – ПУ-Интернат „Д-р Петър Берон“.

Броят на отпадналите от училище деца от община Търговище през учебната 2010/2011 г.– 56; през учебната 2011/2012 г.- 48; през учебната 2012/2013 г. -37; през учебната 2013/2014 г.- 36; през учебната 2014/2015 г.- 20 и отпадналите през 2015/2016 г. са 17 деца.

¹ Професионално техническа гимназия “Цар Симеон Велики”, Професионална гимназия по икономическа информатика ‘Джон Атанасов’, Професионална гимназия по земеделие, Професионална гимназия по туризъм и хранително-вкусови технологии „Алеко Константинов” и Професионална гимназия по електротехника и строителство.

² Обединен детски комплекс

Причините за отпадането на учениците от училище са: заминаване в чужбина, ранни бракове, социално-битови и семейни причини (финансово затруднение на родителите, невъзможност за осигуряване на средства за обучението им), липса на мотивация за учене.

Обхващането в предучилищно образование е следното:

- в детските градини: 87 %;
- в подготвителните групи: 97 %.

Образователното равнище на населението на община Антоново е по-ниско от средните стойности на показателя за страната, като най-висок дял имат лицата с начално и по-ниско образование, следвани от тези с основно и средно образование.

Учениците се обучават в едно СОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – гр. Антоново, две основни училища /ОУ „Н. Й. Вапцаров“ – с. Стеврек и ОУ „Н. Й. Вапцаров“ – с. Трескавец/ те са и защитени и едно начално училище „Д-р Петър Берон“ – с. Изворово. Това е оптималната структура, но тя предполага голяма част от децата от селата да пътуват до най-близкото училище извън своето населено място, което затруднява обратната връзката на родителите с училището. Децата са обхванати в една ЦДГ с групи в селата Изворово, Трескавец, Таймище и Стеврек.

Броят на отпадналите от училище деца през учебната 2010/2011 г.– 34; през учебната 2011/2012 г.- 32; през учебната 2012/2013 г.- 18; през учебната 2013/2014 г.- 12; през учебната 2014/2015 г.- 9, за 2015/2016 г. няма данни за отпаднали деца.

През последните години е в ход оптимизация на училищната мрежа. Както в повечето общини, така и в община Опака се пристъпи към закриване на училища. Сега на територията на общината функционират 7 учебни заведения, от които:

- *Предучилищното образование* – детските градини са общо 4, като към едната има два филиала.
- *Основното и средно общо образование* децата в общината получават в едно средно училище СОУ „Васил Левски“ в гр.Опака и две основни училища в с. Крепча и с. Голямо Градище.

Средното образование е с четири годишен срок на обучение и се осъществява в СОУ „Васил Левски“ гр. Опака. Текущата демографска ситуация изостря проблема с броя на учениците и пълняемостта на паралелките. По данни на отдел „Образование“ в Община Опака не са регистрирани необхванати деца, а отпаднали от училище от 2010 до 2016 година - няма.

През 2015/2016 г. образователното дело в Община Омуртаг се осъществява от 10 учебни заведения, 1 общежитие, 6 средищни детски градини с 10 филиала, детска ясла и други дейности по образованието. На територията на общината има и други институции и НПО, които извършват образователни и възпитателни дейности – Професионална Гимназия по текстил и лека промишленост. Учебните звена се разпределят по видове, както следва: две начални, шест основни, една прогимназия и

една гимназия.

Детските заведения в общината са общо 18 - 6 средищни целодневни детски градини с 10 филиала. В града има и самостоятелна детска ясла -1 брой с три групи и с функционираща към нея детска млечна кухня- 1 брой. Основният проблем е малкият брой деца в групите по селата, където приемът е от 2 до 6 години.

Действащото организирано столово хранене позволява учениците да получават питателна и евтина храна /закуска, обяд/.

Към всички учебно-възпитателни заведения има изградени здравни кабинети, в които са назначени медицински специалисти.

Училищата от община Омуртаг прилагат системата на делегирани бюджети от 2001 година до сега. Въвеждането на системата на делегирани бюджети даде възможност за взимане на решения от по-ниско ниво. Директорите и колективите на училищата много по-добре познават потребностите на даденото учебно заведение. Контрола, който директора упражнява когато знае, че икономии могат да се пренасочат според нуждите на училището е на много по-високо ниво. Като цяло системата на делегираните бюджети доказва своята оптималност и положителни резултати.

В община Омуртаг няма необхванати деца от образователната система за изследвания пет годишен период 2011-2016 г.

Отпадналите от училище деца през последните учебни години намалява: деца, отпаднали от училище през учебната 2010/2011 г.– 30; отпаднали от училище през учебната 2011/2012 г.- 19; през учебната 2012/2013 г.- 18; през учебната 2013/2014 г.- 16; през учебната 2014/2015 г.- 5 и отпадналите през 2015/2016 г -13 деца, за които има сигнали, че не са посещавали училище.

На територията на Община Попово работят пет целодневни детски градини и едно ОДЗ. Всичките те се намират в град Попово. Към ОДЗ съществуват 3 яслени групи. От 01.01.2015 г. към ОДЗ е разкрита и детска кухня, която ежедневно осигурява обедно меню на над 35 деца. Всичките те се намират в град Попово. Децата от селата на Община Попово се обслужват в други 15 "селски" групи, разпределени към поповските детски градини. Системата на образованието на територията на общината обхваща 6 основни училища в селата: Водица, Зараево, Ломци, Садина, Светлен, Славяново, 3 основни училища в общинския център и 3 гимназии в общинския център, две от които са професионални. Финансирането на училищата се извършва от общината и от отделни министерства чрез системата на делегираните бюджети.

На територията на Община Попово функционира филиал на ПУИ „д-р Петър Берон“ гр. Търговище, където се обучават деца със специални образователни потребности.

В община Попово необхванатите деца от образователната система за изследвания пет годишен период 2011-2015 г. са общо 13, като през 2015 г. има само едно дете

необхванато от образователната система, през 2016 г. няма необхванати от образователната система.

Отпадналите от училище деца през последните учебни години намалява: деца, отпаднали от училище през учебната 2010/2011 г.– 0; отпаднали от училище през учебната 2011/2012 г.- 11; през учебната 2012/2013 г.-12; през учебната 2013/2014 г.- 2; и деца, отпаднали от училище през учебната 2014/2015 г. – 4 и през 2015/2016 г. 1 дете е отпаднало от училище.

В общините на територията на област Търговище няма точна информация за броя на младежите, завършили висше образование през 2016 г.

По информация на РУО, гр. Търговище в община Търговище през 2016 г. от училище са отпаднали 17 деца, в община Попово отпадналите ученици са 1 (2% от общия брой отпаднали ученици за областта - 47), а заминалите в чужбина – 23 (18% от общия брой ученици заминали в чужбина - 216). В общините Антоново, Омуртаг и Опака няма точна информация за отпаднали деца.

При постъпили уведомления и сигнали за преждевременно напуснали образователната система лица в задължителна училищна възраст се съставят констативни протоколи.

Независимо от тенденцията за намаляване на броя на отпадналите от училище ученици на територията на област Търговище, проблемът остава изключително сериозен, особено като се отчитат и процесите на скрито неприсъствие на деца в училищата (трайно непосещаващи училище) от гледна точка запазване на училища и работни места на педагогическия персонал. Най-много ученици отпадат от 9 клас и в началните класове. Причините за отпадане от училище се групират в няколко основни категории – социално-икономически, образователни и етнокултурни. Най-ясно феноменът се проявява в градските ромски гета и в селата с преобладаващо ромско население.

Преждевременното напускане на училище е значим социален и икономически проблем, който намалява възможностите за реализация на подрастващите на пазара на труда. Това явление създава предпоставки за влошаване на качеството на живот, оказва влияние върху индивидуалните съдби на младите хора, отразява се негативно на благосъстоянието на техните семейства и затруднява възможностите им за развитие.

Преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на децата и учениците.

В тази връзка усилията на училищните ръководства са дейностите да се развиват в три основни направления:

- превенция на преждевременното напускане на училище;
- интервенция срещу преждевременното напускане на училище;
- компенсиране на преждевременното напускане на училище.

От прилаганите специфични политики за превенция на отпадането по-съществени са: осигуряване на позитивна образователна среда – училищен климат, атмосфера на взаимоотношения, управление; задължителна квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от отпадане/преждевременно напускане на училище; повишаване на обхвата в целодневна организация на учебния ден и подобряване на достъпа до разнообразни извънкласни и извънучилищни дейности на деца и ученици, застрашени от отпадане; реализиране на политики за интегрирано обучение на деца и ученици със специални образователни потребности, включително осигуряване на достъпна архитектурна среда; реализиране на политики за преодоляване обособяването по етническа принадлежност на децата и учениците в образователните институции.

Не на последно място в усилията за преодоляване на проблема с преждевременно напускащите училище са политиките за интервенция, и конкретно работата с родителската общност. Ключови мерки в тази връзка са инициативите за повишаване на родителската активност за сътрудничество с учителите и училищното ръководство с цел развитието на децата им, като фокусът е насочен върху родители от уязвими групи за насърчаване на редовното посещаване на детската градина и училището.

Относно политиките за компенсирание срещу преждевременното напускане на училище за ученици в задължителна училищна възраст в училищата от областта се предлагат неприсъствени форми на обучение, както и в паралелки със задочна и вечерна форма на обучение по професионална подготовка за ученици над-16 годишна възраст.

Стартирането на инициативи преди всичко е обвързано с непрекъснато търсене на финансови ресурси за намаляване на преждевременното напускане на училище. В рамките на Национална програма „С грижа за всеки ученик“, Модул „Осигуряване на допълнително обучение на учениците за повишаване нивото на постиженията им по общообразователна подготовка“. В часовете по този модул се дава възможност за индивидуална работа с изоставащите ученици, които могат да наваксат пропуснатото учебно съдържание и да се чувстват по-добре в училище. Напредъкът на някои от учениците е видим от получените текущи и срочни оценки.

Важно място в усилията за привличане и задържане на учениците в училище заемат инициативите на училищните ръководства за подобряване на училищната среда с цел да стане по-привлекателна и ефективно използвана.

Като общ приоритет на регионалната политика за 2016/2017 година се очертава насърчаването на образователните институции за назначаване на помощник на учителя и помощник-възпитател за работа с ученици в риск от отпадане.

В областта се предприемат мерки за задържането на младите хора в училище и за придобиване на образование и квалификация на млади хора, прекъснали обучението си.

Реализирани са специализирани обучения със слуховоувредени ученици и ученици с множество увреждания по отделни учебни предмети. Осъществени са обучения на родители и учители на тема: „Позитивно родителство“, „Развитие на комуникативните умения на децата и учениците със слухови нарушения или с множество увреждания, чрез различни модели на общуване“.

Значима стъпка напред в осигуряването на равен достъп до качествено образование от страна на Държавата е въвеждането с новия закон на валидирането - оценяване и признаване на компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене. Този процес вече се прилага в училищата в областта и осигурява достъп до обучение за придобиване на образователна степен и/или професионална квалификация и улесняване на достъпа до пазара на труда.

С новите промени със Закона за училищното и предучилищното образование и обучение се дава възможност професионалните гимназии да издават документ, който да доказва придобитите извън формалното образование знания и умения, включително и на работното място.

Младежите, отпаднали от системата на образованието, нямат придобита степен на професионална квалификация и възможностите им за завръщане в системата на образованието са ограничени. За младите хора, навършили 16 години - неграмотни и слабограмотни, към дирекциите „Бюро по труда“ се осигурява обучение за ограмотяване по проекти, финансирани по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.

За осигуряване на възможност за придобиване на трудов стаж на безработни младежи, завършили висше образование, с цел улесняване прехода между образование и заетост в институции от публичната администрация, са включени, съответно по Национална програма „Старт в кариерата“ и по схема „Старт в администрацията“. Организиран са срещи със млади хора, завършващи средно образование, за информизиране възможностите за трудовата им реализация.

Функционирането на образователните институции е тясно свързано с населените места, в които се намират. Тази зависимост се засилва особено в настоящия етап, когато функциите на образованието се изменят и то е длъжно да поеме икономически и социални задачи, каквито в миналото не са му били присъщи. Въпреки индивидуалния облик на всяко училище, изграждан през годините, демографските процеси, свързани с трайното намаляване на раждаемостта, създава предпоставки за оптимизация на училищната мрежа. Образователната система в областта е поставена пред дилемата да осигури възможност учениците да бъдат извозвани до училища със съвременна материално-техническа база и с добри условия за почивка и изхранване, както и да получават образование, съответстващо на потребностите на съвременния живот. В тази връзка и по смисъла на разпоредбите на Закона на народната просвета бяха създадени „Средищни училища“, които се намират в най-близкото населено място на територията на съответната община или на съседна община, където се обучават учениците от

селищата, в които няма училище. Новият закон позволява преобразуване на сега действащите училища в друг вид, като например обединените, както и възможност за организиране на обучение в профилирана подготовка в професионалните гимназии или за професионална подготовка в профилираните гимназии.

През учебната 2016/2017 година се осъществяват дейностите за изпълнението по проект BG05M2OP001-2.004-004 „Развитие на способностите на учениците и повишаване мотивацията им за учене чрез дейности, развиващи специфични знания, умения и компетентности (ТВОЯТ ЧАС) –фаза II“ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020. Основна цел на проекта е създаване на условия за повишаване потенциала на учениците и на възможностите им за успешно завършване на средното образование чрез допълване, развиване и надграждане на техните знания, умения и компетентности, придобити в рамките на задължителната им подготовка в училище.

Специфични цели на проекта са: Развитие на уменията за учене, компетентностите, творческите и спортните способности на учениците в тематични области, които са извън включените в задължителната училищна подготовка; преодоляване на образователните дефицити на учениците, които срещат затруднения в подготовката си по задължителните дейности в училище и повишаване на мотивацията им за учене; повишаване на образователните постижения на учениците в определени научни области; създаване на ефективни механизми за участие на общността и родителите/близките на учениците в дейностите на училищата, с което ще се подпомогне изборът на ефективен набор от извънкласни дейности по интереси и дейности за преодоляване на образователните дефицити на учениците и др.

Постигането на качествено образование предполага максимално насърчаване на учениците да посещават училище и активно да участват в образователно-възпитателния процес. Извършени са проучвания в регионален план с цел подпомагане и разработване на ефективни политики срещу допускането на отсъствия без уважителни причини от учениците. Налице са убедителни данни, че се обособяват рискови групи ученици, които са засегнати в по-голяма степен от проблема. В тази връзка важна страна от регионалната и училищните образователни политики е да се поощряват инициативите на ръководствата и на педагогическите специалисти за намаляване на неизвинените отсъствия на учениците.

3. Младежка заетост

В условията на пазарна икономика от най-важно значение за младите хора е предстоящото им трудово и социално реализиране. Към този план трябва да съществуват добри перспективи за осигуряване на заетост, поддържане и подобряване условията на труд, както и добра среда за разширяване на възможностите за интегриране.

Причините за младежка безработица могат да се обединят в няколко аспекта:

- дисбаланс между реалното търсене на пазара на труда и младежите с определено професионално направление;
- занижено равнище на професионална квалификация, дължащо се на слаба практическа подготовка и ниска информираност;
- слабо търсена или неточна професионална ориентация;
- липсата на трудов опит, който е основен фактор за всеки работодател при подбор на кадри;
- демотивация от предлаганото заплащане при несъобразяване или пренебрегване на дадената квалификация;
- малко на брой работодатели инвестират в обучението и квалификацията на младите работници и служители;
- ниска производителност и адаптивност на младите хора;

Съгласно действащото законодателство в Република България на 15 години младият човек става трудоспособен, като започването на работа на по-ранна възраст е при условията на специална закрила. Насочването на политиките за развитие би подпомогнало кариерната ориентация и би облекчило включването на трудоспособните хора в системата на трудовата заетост. Тези от тях, които са без опит, квалификация и ниско образование, са в неблагоприятно положение и са най-засегнати от влошените икономически условия. Необходимо е да се положат усилия в посока на плавното преминаване от учебната скамейка към пазара на труда чрез разширяване на стажове и практики в държавния и частния сектор.

Често младите хора изпитват липса на необходимата информация за устройване на работа. Няма практика работодатели да инвестират в обучението и квалификацията на младите работници и служители. Голяма част от тях са демотивирани от предлаганото заплащане, както и от условията на работа, което ги превръща в потенциален ресурс на заетостта в сивата икономика.

По данни на Дирекция „Бюро по труда“ гр. Търговище към 31.12.2016 г. регистрираните безработни младежи до 29 г. са общо 309 лица, което представлява 13,2% от всички регистрирани търсещи работа лица. От регистрираните младежи до 29 години, представителите на рискови групи са показани в следващата таблица:

Таблица 4

Групи	Брой
Начално и по-ниско образование	137
С намалена работоспособност	10
Самотен родител	0
Майки с дете до 5 г.	25
От социални заведения	0
Освободени от места за лишаване от свобода	0

По данни на ДБТ – гр. Търговище

Младежите с регистрация повече от една година в ДБТ Търговище са 48.

Тенденции за следващия 6 месечен период – аналогични на тия през четвърто тримесечие за 2016 г.:

- ✓ Запазване на по-ниски нива в сравнение с нивото на младежката безработица общо за страната с до 3 пункта;
- ✓ Запазване на съществуващия дисбаланс между търсене и предлагане на работна сила – в количествено и качествено отношение;
- ✓ Утвърдените проекти, финансирани от други източници, както и действието на схеми „Младежка заетост“ и „Обучение и заетост на младите хора“ от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ , ще доведат до устойчиво интегриране на пазара на труда на младите хора чрез осигуряване на обучения и субсидия за продължителна заетост.
- ✓ Изпълнението на мерките от Националния план по Европейската гаранция за младежта ще доведат до реализиране на възможността всички младежи на възраст между 15 и 24г. да получат предложение за: работа, допълнително образование, стаж или практика.

Броят на безработните младежи регистрирани в ДБТ Попово към 31.12.2016 г. е 258 лица.

В двете общини Омуртаг и Антоново обслужвани от Дирекция „Бюро по труда“ гр. Омуртаг делът на безработните младежи от всички регистрирани безработни към 31.12.2016 г. е 7,4%. Този показател за област Търговище е 10,4%, а за страната 14,4%. Към 31.12.2016 г. в Дирекция „БТ“ гр. Омуртаг броят на регистрираните безработни младежи е 191. Равнището на безработица за Община Омуртаг към 31.12.2017 г., изчислено на база икономически активно население, възлиза на 24.6%. В Дирекция „Бюро по труда“ гр. Омуртаг към 31.12.2016 г. броят на регистрираните младежи е 138 души или 6.3% от всичките 1900 регистрирани безработни в община Омуртаг. Най-голям брой са регистрираните специалисти в областите общество, икономика, право, техника и технологии. Най-малко са специалистите в сектор здравеопазване и селско стопанство. Съпоставяйки тези стойности с показателя за област Търговище – 10.4%, регион Русе – 11.3% и общо за страната 14.4% е видно, че в община Омуртаг в по-малка степен се отразяват проблемите с реализацията на младите хора.

Броят на младежите в другите наблюдавани групи в неравностойно положение е следният:

Групи в неравностойно положение (брой младежи до 29 г.)

Групата на младежите до 29 г. е една от оформените групи в неравностойно положение на пазара на труда. В Дирекция „Бюро по труда“ гр. Омуртаг към 31.12.2016 г. броят им е 191.

Безработни лица с основно и по-ниско образование – 81 лица

От всички безработни с основно и по-ниско образование, младежите заемат 5,2%. 42,4% от всички регистрирани безработни младежи са с основно и по-ниско образование.

Безработни лица без квалификация и специалност – 109 лица

Младежи са 6,5% от всички безработни без квалификация и специалност и 57,1 % от всички регистрирани безработни младежи.

Безработни лица с намалена работоспособност/увреждания – 10 лица

Младежи са 6,5% от всички безработни с намалена работоспособност/увреждания и 5,2% от всички регистрирани безработни младежи.

Продължително безработни лица – 21 лица

Младежи са 1,2% от всички продължително безработни лица и 11,0% от всички регистрирани безработни младежи.

4. Икономическа активност и предприемачество

Мнозинството млади хора на територията на област Търговище имат желание да развият собствен бизнес, независимо от силната конкуренция. Те се нуждаят от подкрепа както при стартирането, така и при развиването на самостоятелен бизнес. Ограничаването на високата младежка безработица и неактивност беше една от основните задачи по изпълнението на Областния план за младежта през 2016 г.

В община Търговище се осигурява възможност за придобиване на трудов стаж на безработни младежи, завършили висше образование, с цел улесняване на прехода между образование и заетост в институции от публичната администрация – включени младежи:

- по НП „Старт на кариерата“ - 10 младежи.

Организираните срещи с млади хора, завършващи средно образование за информиране на възможности за трудовата им реализация са:

- организирана и проведена 1 младежка борса с участие на 74 младежи;

- проведени са 8 срещи със 155 ученика от средни училища и професионални гимназии от гр. Търговище.

Обучения за професионална квалификация:

- в курсове за повишаване на квалификацията е участвал 1 младеж.

По ОП РЧР общо 23 младежи са преминали обучение преди заетостта по схема „Младежка заетост“.

През 2016 г. в община Търговище в заетост са включени общо 483 младежи до 29 години, от тях 44 лица са включени в програми и мерки за заетост, а 102 лица са включени в схеми по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ от тях:

- Схема „Обучение и заетост на младите хора“ – 68 младежи;

- Схема „Младежка заетост“ – 34 младежи.

Чрез посредничеството на ДБТ Търговище устроени на работа на несубсидирани работни места /първичен пазар/ 337 младежи. В обучение са включени 23 лица по схема „Младежка заетост“, 63 лица се обучаваха от наставник по схема „Обучение и заетост на младите хора“ на ОП РЧР, 66 младежи преминаха мотивационно обучение, а 409 младежи участваха в групови мероприятия за професионално ориентиране. През 2016 г. в курсове за повишаване на квалификацията е участвал 1 младеж.

В община Попово и в община Опака броят на младите хора включени в курсове за квалификация и преквалификация чрез ДБТ Попово е 4. Те са участвали в курсове организирани в ДП „Българогермански център за професионално обучение“.

Броят на младите хора от двете общини консултирани за професионално ориентиране чрез ДБТ Попово са 304. 127 от тях са участвали в групови мероприятия за професионално ориентиране и 27 индивидуално професионално ориентирани.

От всички заети в община Попово и в община Опака, около 32% са млади хора. 296 младежи са устроени на работа чрез ДБТ Попово в гр. Попово и гр. Опака: устроени на Първичен пазар на труда – 140; устроени по Програми за заетост – 145; устроени по Мерки за заетост – 11.

Във връзка с действията на Агенцията по заетостта по Националния план за изпълнение на Европейската гаранция за младежта 2014 – 2020 г., общо през 2016 г. консултирани за професионално развитие от трудовите посредници са всички младежи до 29 години от общините Омуртаг и Антоново.

Индивидуално професионално обучение през 2016 година се предостави на четири безработни младежи по специалности от Плана за обучение реализиран с клоновете на ДП „БГЦПО“.

През 2016 година Дирекция „Бюро по труда“ гр. Омуртаг работи по програми, насочени към младежи до 29 г.:

1.Национална програма „Старт на кариерата“ от ЗНЗ – основна цел на програмата е да бъдат осигурени възможности за придобиване на трудов стаж на безработни младежи, завършили средно или висше образование, с цел улесняване на прехода между образование и заетост. Дирекция „Бюро по труда“ чрез програмата осигури субсидирана 9 месечна заетост на 5 млади хора с висше образование в Общинска администрация и в Областна дирекция „Земеделие“;

2.Схема „Младежка заетост“ на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ – подпомага старта в работната кариера на младежи до 29 години чрез осигуряване на субсидирана 6 месечна заетост за обучение или стажуване при работодатели от реалния сектор. През 2016 година за община Омуртаг по схемата бе осигурена заетост на 53 младежи по 36 договора с работодатели.

3.Схема „Обучение и заетост на младите хора“ на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ – схемата се реализира на два етапа. В рамките на стартирания първи етап бе осигурена директна заетост на младежи, които са регистрирани като

безработни. Сключен бе договор с Общинска администрация Омуртаг за осигуряване на 6 месечна заетост на 50 наети лица.

Съществен фактор при младежката безработица е и своеобразният местен модел на поведение – при повечето млади жени /дори и с висше образование/ регистрацията в Дирекция БТ въобще не е свързана с търсенето на работа. Те заявяват, че имат малки деца /дори и тези деца да ходят на детска градина или училище/ и не е възможно да работят или, че други членове на семейството няма да им разрешат да работят и целта са само „помощи“ и „детски“. Евентуално могат да започнат работа в населеното място – обикновено по програми към общинска администрация, но не и да пътуват до месторабота намираща се в областния или общински център.

При безработните лица със средно-професионално образование преобладават младежите завършили Професионална гимназия по транспорт и лека промишленост в града със специалностите „монтъор“ и моделиер.

Въпреки добрите възможности за придобиване на образование в общината, около 34.3% от регистрираните младежи през 2016 година са с основно и по-ниско образование. Това съществено ограничава възможностите им за реализация. При младежите безработицата се дължи както на липса на работни места на реалния пазар на труда в общината, така и на нереално високите очаквания за заплащането на труда от страна на младите хора. Същевременно работодателите очакват младите хора да са с умение и опит, който те няма къде да са придобили. За да се противодейства на нарастващата младежка безработица, община Омуртаг работи активно по мерки за подкрепа на създаване на работни места. Временната заетост в публичния сектор се счита за важно средство за присъствие на пазара на труда, но в дългосрочен план е важно да се създадат устойчиви работни места. С цел запознаване с проблемите и приоритетите на микро предприятията, тяхната визия към търсещите работа младежи на територията на общината, се организират дискуссионни срещи с участието на служители на общинска администрация, представители на местния бизнес и младежи.

Устроените на работа младежи до 29 г. от ДБТ гр. Омуртаг през 2016 г. са:

общо постъпили на работа - 281 лица; започнали работа с прякото посредничество на ДБТ-Омуртаг – 239 лица, от тях:

- на първичен пазар на труда - 97 бр.;
- по схема „Младежка заетост“ на ОП РЧР, обучение от наставници на работното място преминаха 41 младежи;
- по мерки за заетост от Закона за насърчаване на заетостта - 8 младежи до 29 г.
- по програми за заетост от ЗНЗ, работа са започнали 7 младежи.
- по схеми на ОП ПЧР – 127 бр.

Тези данни за отделните общини обслужвани от ДБТ Омуртаг са следните:

За община Антоново: общо постъпили на работа – 85 лица; започнали работа с прякото посредничество на ДБТ-Омуртаг – 84 лица, от тях: на първичен пазар на труда - 25 бр.; по мерки за заетост от Закона за насърчаване на заетостта - 0 младежи до 29 г.; по програми за заетост от ЗНЗ, работа са започнали 3 младежи; по схеми на ОП ПЧР – 56 бр.

За община Омуртаг: общо постъпили на работа – 196 лица, от тях с висше образование са 43 лица; започнали работа с прякото посредничество на ДБТ-Омуртаг – 155 лица, от тях: на първичен пазар на труда - 72 бр.; по мерки за заетост от Закона за насърчаване на заетостта - 8 младежи до 29 г.; по програми за заетост от ЗНЗ, работа са започнали 4 младежи; по схеми на ОП ПЧР – 71 бр.

От наетите през изминалата година младежи 28.5% са с работническа професия, а 20.6% са специалисти, като преобладават наетите с икономически и технически специалности, следвани от специалистите с висше педагогическо образование.

Младите хора обикновено нямат предприемачески умения, липсват им и финансови ресурси за стартиране на собствен бизнес.

Иницираната Кампания на КНСБ „Моето първо работно място“ има за цел запознаване на зрелостниците с основните трудови, социални и осигурителни права, както и развиване на гражданското самосъзнание на завършващите средните училища; осъществяване на прехода от училище към пазара на труда; успешната адаптация на учениците към света на труда; мерките срещу разрастването на сивата икономика; кариерното развитие на дванадесетокласниците випуск 2017 година и др.

Завършващите осми клас ученици със специални образователни потребности имат възможност да продължат обучението си в професионални паралелки за придобиване на I-ва степен професионална квалификация в ПГТХВТ „Ал. Константинов“ гр. Търговище, в ПУИ „Д-р Петър Берон“ гр. Търговище и в ПГТЛП гр. Попово.

5. Достъп до информация и услуги

Въпреки масовото навлизане на информационни технологии в бита и в работата, достъпът до информация на младите хора все още е ограничен. Публичните услуги в подкрепа на младите хора все още не са с необходимото качество и не достигат до всички нуждаещи се, особено до младите роми и младежите в малките населени места.

Един от приоритетите в политиката на Област Търговище е повишаване качеството и достъпът до информационни услуги в подкрепа на младежкото развитие.

Днес източниците на масова обществена информация, като електронни и печатни медии, образователни институции и обществени библиотеки, се приемат за даденост. Те имат ключова роля за събирането, организирането и ползването на информация и за осигуряването на достъп до широк кръг информационни източници. Община Търговище има изградена много добра културна инфраструктура в това отношение – обществени библиотеки, музеи, читалища. Те изпълняват и ролята на памет за миналото като

събират, съхраняват и осигуряват достъп до материали, свързани с историята на общността или на отделни личности. Чрез предлагането на разнообразна информация те подпомагат хората да участват компетентно при обсъждането и вземането на решения по ключови проблеми. Културните институции на територията на града успешно си сътрудничат с други организации, за да оползотворят по най-добрия начин ресурсите, с които разполагат.

Бързото нарастване на обема на достъпната информация и продължаващите технологични промени вече имат значителен ефект върху обществените библиотеки и услугите, които те предлагат.

Улесненият достъп до информация обаче не съдейства за решаване на проблема с липсата на възможности за заетост, осигуряваща доходи – най-съществената потребност.

През първата половина на 2016 година не бе отворена програма МИКЦ, но независимо от това Център за младежки дейности и инициативи продължи да поддържа и развива една от основните дейности по МИКЦ, а именно Младежки консултативен кабинет. МКК работи целогодишно по график като предоставя безплатно консултации на млади хора с проблеми в психо-социалната реализация: развитие на таланта, творческите умения и културното израстване на младите хора. Дейността на ЦМДИ целогодишно е насочена към това да създава условия за изява на младите хора от община Търговище, подпомагане и предлагане на услуги за организиране на свободното им време.

През годината, по график на Младежки информационно-консултантски център, са предоставени услуги в подкрепа на личностното развитие на младите хора, вкл. жизнени умения чрез по-нататъшно укрепване на капацитета на МИКЦ – индивидуални и групови консултации, тренинги, клуб „Журналистика“. Проведено е обучение на млади хора за стартиране и управление на собствен бизнес.

През 2016 година на територията на община Търговище БМЧК е провел следните обучения:

1. Обучения по психо-социална подкрепа в четвърти клас за общо 157 ученици от училища в търговище и Попово.

2. Обучения по първа долекарска помощ за ученици и групи от млади хора на различни възрасти за общо 292 души.

3. Обучения по превенция на ХИВ/СПИН за общо 80 младежи от всички средни училища в гр. Търговище и 50 ученици от гр. Антоново.

През 2016 година Български младежки Червен кръст - Търговище е провел 3 информационни кампании свързани със сексуалната култура и нерисково поведение на младите хора. Кампаниите са осъществени по повод 14 февруари - Деня на влюбените и 1 декември – Световен ден за борба с ХИВ/СПИН и 26 юни-Международен ден за борба с наркотиците. През 2016 година БМЧК-Търговище е осъществил обучения на здравна тематика (Превенция на ХИВ/СПИН, превенция на зависимости и здравословно хранене)

по метода „връстници обучават връстници“. Общия брой достигнати млади хора е над 450.

През изминалата година Регионална библиотека „П. Стъпов“ Търговище ежесечно организира информационен ден за презентиране на Информационни бази данни „Образование“ по предварително изготвен график с училищата.

От 2010 г. в резултат на инициативата „Глобални библиотеки“ в град Омуртаг и в селата Камбурово, Врани кон, Пъдарино, Обител, Плъстина се оборудваха компютърни зали със свободен режим на ползване и достъп до интернет. Тези зали се ползват предимно от младите хора. Все още има населени места в общините, в които поради ограничения на релефа няма интернет-покритие. Младите хора в тези села са практически изолирани и това създава проблем в задържането им в съответните населени места. Община Омуртаг с активното включване на училищата проведе дискуссионни срещи с ученици и младежи под надслов „Да избира професия“. Те имаха за цел да се създаде конструктивен диалог между младите хора и общинската администрация, насочване вниманието на младежите към търсени на пазара на труда професии. Служителите на администрацията дават методическа указания и консултират младежи, занимаващи се със земеделие.

По-голямата част от населението на по-малките общини живее в селата (2/3 от населението).

Ето защо дейностите на общинските администрации не са концентрирани само в общинския център. Общинската администрация съдейства, организира и провежда информационни кампании, касаещи проблемите на младите хора в сфери като: здравеопазване, безработица, образование, емиграционни нагласи и др. При провеждане на тези кампании се използват презентационни материали, брошури, дигитални и пр. Към структурата на общинските администрации са назначени здравни работници. Те работят в здравните кабинети към училища и детски градини като по график обхождат всички детски и учебни заведения на територията на общините. Работата на здравните работници включва не само даване на първа долекарска помощ, но и изнасяне на лекции и обучения на деца и ученици по теми, касаещи здравословния начин на живот, превенция на ХИВ/СПИН и болести предавани по полов път, борба със зависимостите и пр. През 2016 г. се проведеха дискуссионни срещи с участието на здравни работници, експерти в направление Образование, представители на училищата и спортните клубове, младежи и ученици с цел обсъждане на теми, свързани със здравословния начин на живот на подрастващите. Ежесечно се провеждат срещи на служители от направление Образование със здравните работници. През летния сезон се организира обучителен семинар на медицинските специалисти с цел запознаване с промените в нормативната уредба и изискванията по извършваната от тях здравна дейност. По график медицинските специалисти, които работят в здравни кабинети по училища и детски градини, които са служители на общинските администрации, изнесоха лекции по

различни здравни теми пред ученици от всички учебни заведения на територията на общината - здравословно хранене; болести, предавани по полов път; борба със зависимостите - тютюнопушене, алкохол, наркотици и др. Бяха раздадени информационни материали - диплянки, брошури и др. Общинските администрации с активното включване на училищата проведоха дискуссионни срещи с ученици и младежи под надслов "Моята професия – мой избор". Те имаха за цел да се създаде конструктивен диалог между младите хора и общинска администрация, насочване вниманието на младежите към търсени на пазара на труда професии. Служители на общински администрации дават методически указания и консултират младежи, занимаващи се със земеделие. На територията на общините в над 60-70%% от населените места има действащи читалища. Всички читалища разполагат със собствени библиотеки, като фондовете се попълват предимно от субсидии и чрез проекти за допълващи целеви субсидии. Част от читалищата – предимно в по големите населени места, имат достъп до Интернет. Наблюдава се трайна тенденция за оборудване на читалищата с компютърна и друга офис техника. Оборудвани с компютърна техника и интернет достъп, читалищата се превърнаха в любимо място за сбирка на младите хора, особено по селата. През изминалата година се увеличи броят на художествените колективи към читалищата, като най-многобройни са детските състави и групите за автентичен фолклор. Възстановява се традицията за провеждане на Общински прегледи и фестивали. Читалищата поддържат традицията за отбелязване на значими национални събития, като основни партньори в тях са кметствата и училищата.

6. Гражданска активност на младите хора

Мисленето сред младите хора за гражданска инициативност като „нещо безсмислено и губещо време“ е сериозна заплаха за демократичните механизми в бъдеще. Диалогът с младите хора на регионално, областно и общинско ниво по въпроси, които ги засягат, все още не е структуриран за разлика от установените Европейски модели. Ето защо:

Целите на гражданското образование в училище са насочени към личностното развитие и подготовката на младия човек за социалната му реализация. Главната цел на това образование е да подпомага развитието и утвърждаването на младия човек като гражданин, който е автономна свободна личност, способна да поема отговорност за себе си и за другите. Насочено е към изграждане на социалната култура на учениците, която дава знания за ценностите, институциите, механизмите и процедурите на демократичното общество и изгражда умения за тяхното прилагане.

Основни принципи са:

- зачитане на човешкото достойнство и равните неотменими права;
- плурализъм и толерантност;
- достъпност до основните постижения на световната култура;
- личностно отношение, аргументираност и убеденост, творческо и критично мислене.

Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение. То има за задача придобиването на социални, граждански и интеркултурни компетентности.

Целите на гражданското образование са изграждане на автономна и активна личност, която: разбира и отстоява общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права, участва в гражданския, политическия и социалния живот по отговорен, съзидателен и ефективен за себе си и за обществото начин; познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество, икономическите и политическите реалности на глоболизиращия се свят; зачита значимостта на всяка човешка личност в многообразието от нейните идентичности, признава правото и ценността на различието, приема равнопоставеността на всички в общото социално пространство; осъзнава и цени своята културна идентичност; изразява обосновано и критично гражданската си позиция.

В училищното образование гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществяват интегрирано в обучението по образователните направления, интегрирано в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие, както и в часа на класа, в заниманията по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден и в рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие.

Гражданското образование е система от дейности, насочени към работа за формиране личността на ученика. То е онази част от образователния процес, която в изпълнение на гражданската мисия на образованието, е насочена към изграждане на социалната култура на учениците. Тя дава знания за ценностите, институциите, механизмите и процедурите на демократичното общество и изгражда умения за тяхното прилагане.

Провеждат се разговори, беседи и игри, използват се презентации, филми и се разглеждат теми по „Гражданско образование“ в часа на класа, с цел усвояване от учениците на социални знания и умения за отстояване на правата, изпълнение на задълженията и поемане на отговорности като членове на обществото; за формиране на гражданска ангажираност у учениците, мотивация за труд и опазване на околната среда;

повишаване на знанията за здравословния начин на живот и развиване на умения, които водят към здраве.

На територията на областта всички ученици, включени в учебния процес, изучават гражданско образование в задължителна подготовка, а част от тях и в задължителноизбираема подготовка и извънкласни и извънучилищни дейности. Осъществява се от VIII до XII клас чрез предметите от КОО „Обществени науки и гражданско образование“ История и цивилизация, География и икономика, Философия (психология и логика, етика и право, философия) и Свят и личност.

Гражданското образование е онази част от образователния процес, която в изпълнение на гражданската мисия на образованието е насочена към изграждане на социалната култура на учениците: тя дава знания за ценностите, институциите, механизмите и процедурите на демократичното общество и изгражда умения за тяхното прилагане. То е система от дейности, насочени към работа за формиране личността на ученика. В часа на класа се провеждат разговори, беседи и игри, използват се презентации, филми и се разглеждат теми по „Гражданско образование, с цел усвояване от учениците на социални знания и умения за отстояване на правата, изпълнение на задълженията и поемане на отговорности като членове на обществото.

По направление Гражданско образование и обучение, както и за формиране на житейски умения, през 2016/2017 учебна година се реализират следните по-значими дейности:

Гражданското образование е интегрирано като част от обучението по всички учебни предмети до 12 клас, като негов акцент е работата в часовете по учебните предмети Свят и личност и История и цивилизация. Учениците придобиват знания в областта на гражданството не само в класната стая – в часовете от философския цикъл и История и цивилизация, но също и чрез неформални занимания - час на класа, състезания, олимпиади, изложби, училищен празник, викторини, доброволчески акции, тренинги, работа по проектно базирано обучение и мултидисциплинарни проекти.

Часовете по военно обучение с учениците от 9 и 10 класове за учебната 2016/2017 г. се проведоха под формата на практическо занятие през месец октомври.

Дванадесетокласниците се запознават с основните трудови, социални и осигурителни права чрез темите, включени в кампанията „Моето първо работно място“.

Учениците със СОП в 9 и 10 клас разглеждат актуални теми в часовете по гражданско образование, касаещи общуването, ценности и норми, зависимости, уважение и доверие, човешки права.

По Национална програма за противодействие на трафика на хора, закрила на жертвите беше проведена кампания: „Достатъчно ли сме информирани за трафика на хора?“.

Участие в инициативи „Да почистим България за един ден“, „Да пазим нашата планета чиста и зелена“, „Ден на розовата фланелка“, Ден на самоуправлението, седмица на любовта, празници и тържества и др.

Широк е кръга от заинтересовани страни: НПО, ОДК - Търговище, ЦМДИ, РИМ, Асоциация „НАЯ“, РЗИ, медии; студенти - доброволци от Великотърновския университет, които помагат на децата да разберат колко важно е образованието, поставят ги в допълнителна езикова среда и подпомагат интеграцията им чрез игрови и иновативни подходи в работата си др.

Оползотворяването на свободното време на учениците е значим аспект в работата на образователните институции в област Търговище. В тази връзка е надграждането на получените знания в училище в областта на науката, гражданското образование, изкуствата и спорта е от значение за развитието на дарованията на всеки ученик.

Център за подкрепа за личностно развитие – Обединен детски комплекс Търговище проведе за трети път национален конкурс „България в картини и слово“ 2016 година за рисунка, есе, мултимедийна презентация и видеоклип. Конкурсът е включен в Национален календар за изяви по интереси на децата и учениците на МОН. Тържественото награждаване на участниците се проведе през м. май, в седмицата на традиционния панаир в града. Целта е да се даде възможност на ученици до 12 клас да създават материали, чрез които да изразяват своето отношение към значими културни, исторически и природни забележителности и събития в България. Всички форми, които предлага ЦПЛР-ОДК Търговище дават възможност на участниците в тях да придобиват в неформална среда знания и умения, свързани с различни направления – наука, гражданско и здравно образование, изкуство и спорт. Градът ни почти всяка година е домакин на републикански кръг от състезанието по приложно колоездене, а цялостната организация по посрещането се възлага на младежите от ТУП като форма на обучение в реални условия за организиране на подобен тип събития.

Училища с голям брой ученици от социално уязвими групи участват в реализиране на дейностите по проекти към ЦОИДУЕМ.

В училищата функционират клубове към БМЧК, където учениците проявяват инициативност при благотворителни каузи, организират благотворителни балове и отделят от свободното си време за работа с възрастни хора.

Участието в секторна програма „Еразъм+“ допринася за повишаване качеството на училищното образование, формиране на личността на учениците и развитие на компетенциите им. Програмата е стартирана през 2014 г. и се базира на интегриран подход, който гарантира ефективно взаимодействие между всички сектори в областта на образованието, обучението, младежта и спорта. Тя подкрепя дейности в сферата на училищното образование, висшето образование, професионалното образование и обучение, образованието за възрастни и младежи. Новата програма има за цел да изгради стабилни партньорства между образованието и бизнеса за поощряване на

иновациите и конкурентоспособността, като същевременно насърчава заетостта, със специален акцент върху борбата с младежката безработица.

Популярно е направление КД2 с наименование „Активна, атрактивна и интерактивна е-математика“ и проект „Дигитална класна стая“ по програма „Еразъм+“, направление КД1 за мобилност на учители, както и КД 1 Образователна мобилност, Мобилност на обучаеми и ученици в ПОО на Европейския съюз.

I СУ "Св.Седмочисленици" получи възможност за развиването на училището като общност и промяната му от училище с високи стандарти към училище с високо качество. Това се случва в контекста на участието на I СУ във втора фаза на проект „Училището – център на общността“ на Националната мрежа за децата, където заедно с други общностни училища - партньори и подкрепящи НПО ще се работи за приобщаване на родителите и семейството към живота на училището.

Кампания на КНСБ „Моето първо работно място“ с основна цел запознаване на зрелостниците с основните трудови, социални и осигурителни права, развиване на гражданското самосъзнание на завършващите средните училища; прехода от училище към пазара на труда, успешната адаптация на учениците към света на труда; мерките срещу разрастването на сивата икономика; кариерното развитие на дванадесетокласниците випуск 2017 година.

Секторна програма „Леонардо да Винчи“ поддържа и осъществява политиката за професионално образование и обучение на страните членки на ЕС, като се съобразява със съдържанието и организацията на тази политика в съответната страна. Целта на програмата е посредством транснационалното сътрудничество и натрупания опит да се повишава качеството на професионалното образование и обучение, да се поощряват иновациите и да се разпространяват добрите професионални практики и системи в Европа. В програмата участва ПГИИ „Джон Атанасов“ гр. Търговище.

Първо СОУ „Свети Седмочисленици“ работи успешно в международни партньорства с държави от цяла Европа.

Стратегически подход в работата на образователните институции в област Търговище е наред с оползотворяването на свободното време на учениците да се издирват и развиват ученици с изяви заложи и талант.

С цел надграждане на получените знания в училище са структурирани дейностите на Обединен детски комплекс – Търговище (ОДК). Там целогодишно се реализират занимания в постоянни форми за около 550 млади хора в областта на науката, гражданското образование, изкуствата и спорта. Работата в тези направления се насочва към надграждане получените знания в училище и развитието на дарованията на всеки ученик. Системно се предоставят възможности за участия в конкурси и състезания на различни нива – регионално, национално и международно. Освен това се реализира общуване на територията на населеното място между връстници, които имат сходни интереси и това допринася за неформалното образование на младежите. Младежи на

възраст 15-18 години са включени предимно в клубовете по тенис на корт, тенис на маса, мажоретен състав, в групите по изобразително изкуство и екоклуба.

С цел реализиране гражданската активност на учениците към ОДК функционира Търговишки ученически парламент – форма за ученическо самоуправление на общинско ниво. В ученическия парламент членуват ученици от гимназиален етап от училищата на община Търговище. Дейността им е уредена с правилник. Броят на учениците е 18-20 човека, като част от тях не членуват в училищните парламенти, т. е. членството им е продиктувано от лично желание.

За изразяване на гражданската си позиция и формиране на отговорности, съществено значение имат изградените в училищата ученически съвети. В тези организации учениците участват във вземането на решения, касаещи училищния живот и са интегрират пълноценно в училищната общност. Младежите от Търговишкия ученически парламент планират и организират дейности, свързани с проява на тяхната гражданска активност. Участват в обученията и на общинско и национално ниво. През м. април 2016 г. представители на младежката организация взеха активно участие в работата на XVI –тата Национална пролетна сесия на детските и младежките парламенти и съвети в България, проведена в гр. Стара Загора. На общинско ниво се провеждат едnodневни активности и кампании, свързани с отбелязване на различни бележити дати, благотворителни акции и информационни кампании.

Младежите участват и реализират дейности в областта на гражданското образование. Осъществяват публични прояви за учениците по различни поводи, като част от тях са с традиционен характер. В хода на дейността, младите участват в национални срещи и преминават обученията за изграждане на лидерски умения. Участват при организацията на общински, областни и национални прояви, които се провеждат на територията на област Търговище.

Значими примери са: „Младежка борса за „идеи“, група във „Фейсбук“ за позитивните хора и Клуб „Евронавигатор“ – информационно студио с използване на ИКТ на тема: „Ние и Европа“ на II СОУ „Проф. Никола Маринов“ гр. Търговище, където е предоставена възможност на младите хора в полза на обществото да споделят своите предложения и идеи; ученици от I СОУ гр. Търговище участват в дейностите на ученическото самоуправление – Ученически парламент; кампания „Денят на Земята“ и „Часът на Земята“; изяви на ПТА „Северняче“ гр. Попово и „Шарено герданче“ гр. Търговище; създадените условия за организиране на свободното време на учениците в Прогимназия – гр. Омуртаг с групи за извънкласна дейност – Радио „Междучасие“ и кръжоци „Радиожурналистика“; участие на професионалните гимназии в проект „Ученически практики“ с включени и ученици със специални образователни потребности; АНТИ–СПИН кампании на училищата и др. Утвърдена е практиката един пълнолетен представител на БМЧК, избран от общото събрание на младежката организация, да представлява младежите в Областния съвет на БЧК Търговище.

Проведе се общински конкурс за изработване на творби от рециклирани материали под надслов "Еко фантазии". Конкурса беше посветен и на Седмицата на Земята. Целта бе да бъде провокирано творческото мислене на младежите към артистично рециклиране на ненужни вещи или материали и да даде възможност за изява. Акцентирането бе върху позитивните и екологични нагласи свързани с опазването на природата и рециклирането на отпадъци.

Чрез „работилници за малки и големи“ се отбеляза 12 август – Международния ден на младежта. Този ден събра много млади хора, деца и родители, които се включиха с желание и много страст в предвидените инициативи. Творческите ателиета на открито дадоха възможност на участниците да се запознаят с различни приложни техники. В творческият клуб по приложни изкуства младежи рисуваха в няколко техники и създаваха бижута от хербаризирани цветя и специална арт – смола.

През месеците юли и август в Клуба по танци деца и младежи имаха възможност да научат основни танцови стъпки и позиции характерни за класическия балет.

И в останалите общини през 2016 г. се проведеха дискуссионни срещи с участието на ученици и младежи по въпроси, отнасящи се до проблемите на младите хора. Бяха организирани информационни кампании по следните теми: превенция на насилието и агресията сред подрастващите; борба с трафика на хора; кампания по популяризиране на Закона за защита срещу домашното насилие и пр. През 2016 г. бяха организирани и проведени периодични срещи с представители на институции, работещи с деца и младежи по проблемите на насилието и агресията сред младите хора. Проведеха се дискуссионни срещи с деца в риск от социално изключване.

Младежките организации все още не се възприемат като среда за гражданска изява на младите хора. Те проявяват значителен интерес към спортните клубове и фен клубовете на професионалните отбори. Напоследък много привлекателни за младите започват да стават танцовите клубове, където отиват от една страна да спортуват, а от друга да се забавляват. Също така предпочитат да се изявяват в неформални среди - събирания с приятели, спортни мероприятия, интернет клубове, интернет форуми и чатове.

7. Развитие на младежко доброволчество:

Доброволството дава множество възможности на младите хора да изразят своя порив към хуманност и грижа за другите, както и да се утвърдят общочовешките ценности сред младото поколение. Макар готовността на младите хора да участват в доброволчески акции да нараства, все още са ограничени възможностите за доброволчески дейности. Ценността на доброволството все още не се познава широко от младите хора. Неразвити са механизмите за публичното подпомагане на младежкото доброволчество като важна проява на солидарност и гражданска активност и форма за неформално учене.

По въпросите на доброволчеството на територията на Област Търговище работят активно следните организации: Българският младежки Червен кръст; Клуб на Нестопанските организации; Регионална здравна инспекция; Общински съвет по наркотични вещества и др.

В национално и международно младежко доброволчество се ангажират младежите от скаутски клуб „Антола“ – 20 деца, както и членовете на БМЧК „Ботевци- Попово“ – 15 деца, клуб „Детелина“ към ПГСС – 20 деца и по проект „Училището зона за филантропия“ – 20 ученици. Сфери на дейност са: Първа помощ, Здравна просвета, Социално-помощна и Благотворителна дейност. Доброволчески благотворителни и еко-акции се провеждат не само в градовете, но и в селата. Скаутите участват и в международни лагери в Сърбия и Малта.

Българският младежки Червен кръст е организация с утвърден облик, обществен авторитет и капацитетни възможности, които я превръщат в подходяща алтернатива за обществена изява на младите хора.

Дейността на БМЧК се осъществява на клубен принцип, като клубовете на организацията се изграждат на доброволна и равнопоставена основа. Всеки клуб определя самостоятелно своята организация на работа и ръководство. Клубът на БМЧК се представлява от клубен координатор, избран на събрание на членовете на клуба. Координаторът на клуба е член на Общото събрание на клубовете. На територията на всяка област ръководен орган на БМЧК е Общото събрание на клубовете /ОСК/. То се състои от координаторите на клубовете на областната организация и делегати, избрани на квотен принцип от клубовете на областната организация. Свиква се най-малко веднъж годишно и на всеки две години избира делегати и подгласници за Националния събор на БМЧК /НС на БМЧК/. Утвърдена е практиката областният координатор на БМЧК да представлява младежите в Областното общо събрание на БЧК. Благодарение на своята структура и относителна самостоятелност в рамките на Българския Червен кръст, младежите вземат сами своите решения, планират дейностите си и носят отговорност за тяхното изпълнение

Български Младежки Червен Кръст – Търговище има 126 членове. Те са разпределени в 6 клуба - 2 в гр. Търговище, 3 в гр. Попово и 1 в гр. Антоново.

През 2016 година в БМЧК гр. Търговище са постъпили 26 нови доброволци. Всеки от тях е преминал базисно обучение за историята, принципите, структурата и дейностите на Червения кръст. Общият брой на преминалите обучения доброволци през 2016 г. е 82. Някои от тях са преминали по повече от едно обучение. Доброволците се сертифицират за всяко преминало ниво на обучение по дадена тема. В БМЧК съществува 4-степенна система на сертифициране.

Всички членове на организацията извършват доброволна дейност в различни направления. Още при постъпването си преминават обучение, на което се запознават с всички възможности, които областната организация на Червения кръст предлага:

участие в социално-помощни дейности, здравно-просветни дейности, разпространение на хуманитарните принципи, фондонабирателна дейност и др. Към БМЧК –Търговище има изграден екип – Младежки аварийен екип (МАЕ). Той се състои от членове, които се обучават по оказване на първа долекарска и първа психологична помощ и за работа при бедствени ситуации.

През 2016 година организацията спечели национална награда – за работата си по Първа долекарска помощ, първа психологична помощ и психосоциална подкрепа. Тя разполага със сертифицирани доброволци по промоция на хуманитарните ценности и въвеждане в Международното хуманитарно право, социално-помощна дейност, Първа долекарска помощ, Психосоциална подкрепа и различни видове превенция. Този резултат е постигнат на базата на системния обучителен процес, като младежката организация е силно фокусирана върху работата с приемни семейства (обхванати са почти 100% от приемните семейства в Търговище). Провеждат се ателиета, организират се празници, екскурзии, и др. Средствата за тази дейност са осигурени от Насърчително дружество „Вариант 5“, Швейцария. Международното сътрудничество с НД „Вариант 5“ от Швейцария е системно и утвърдено повече от 20 години. То е източник на ресурси, които във всички случаи се ползват за социално подпомагане на уязвими деца и семейства. Посочените партньорски взаимоотношения се транслират в малки специфични проекти, които обхващат най-уязвимите лица. За 2017 година са осигурени средства за продължаване на работата с приемни семейства и в подкрепа на кандидат студенти в затруднено материално положение.

През 2016 година Български младежки Червен кръст-Търговище е провел 3 информационни кампании свързани със сексуалната култура и нерисково поведение на младите хора. Кампаниите са осъществени по повод 14 февруари - Деня на влюбените и 1 декември – Световен ден за борба с ХИВ/СПИН и 26 юни-Международен ден за борба с наркотиците.

Проведени са 7 обучения по Превенция на ХИВ/СПИН по метода „Връстници обучават връстници“. Общият брой достигнати млади хора е над 450.

Във връзка с Европейската седмица на физическата активност и спорта на 29 май БМЧК в партньорство с Клуба на нестопанските организации, Клуб по спортно ориентиране „Вариант 5“ и Екипа по приемна грижа към Община Търговище, организира игри и демонстрация по спортно ориентиране за деца от приемни семейства. Общият брой участници в инициативата е над 30.

През 2016 година беше осигурено финансиране за дейностите на БМЧК с приемни семейства (дарение от швейцарското Насърчително дружество „Вариант 5“). Проведени бяха срещи с приемни деца по различни поводи. Децата боядисваха яйца и участваха в игри организирани от доброволците, проведен беше ден на физическата активност с партньорите от Клуба на нестопанските организации и Клуб по спортно ориентиране „Вариант 5“. По повод края на учебната година беше организирана екскурзия до

исторически места за всички приемни семейства. През лятото приемните деца се запознаха с правилата за къпане във водни басейни и посетиха Аквапарка в Търговище. Специално за тях през октомври бяха проведени ателиета по психосоциална подкрепа. Децата получиха подаръци на организирано за тях коледно парти. С приемните деца активно работиха 12 доброволци на БМЧК. Достигнати бяха почти всички приемни семейства (с настанени 93 деца) от община Търговище.

Български младежки Червен кръст - Търговище участва в редица акции и демонстрации: в акции на КАТ по повод европейския ден без жертви на пътя, по повод третата глобална седмица по пътна безопасност и в националната кампания «Да пазим децата на пътя». По покана на Община Търговище по време на европейската седмица на мобилността (септември 2016 г.) доброволците направиха демонстрация по оказване на първа помощ в местността Парка край Търговище.

Проведени са и традиционни кампании по повод световни дни за борба с ХИВ/СПИН и зависимости.

През 2016 година на територията на област Търговище Български младежки Червен кръст е провел следните обучения:

1. Обучения по психосоциална подкрепа за четвърти клас за общо 157 ученици от училища в Търговище и Попово.

2. Обучения по Първа долекарска помощ за ученици и групи от млади хора на различни възрасти с общо 292 участници. Това са ученици от I СУ „Св.Седмочисленици“ гр. Търговище, ПТГ „Цар Симеон Велики“ гр. Търговище и др.

3. Обучения по превенция на ХИВ/СПИН за общо 80 младежи от всички средни училища в гр. Търговище и 50 ученици от гр. Антоново.

Български младежки Червен кръст осъществява всички свои обучения по метода „Връстници обучават връстници“. Обученията са неформални. Водещи са сертифицирани по съответната тема доброволци.

Съществен момент от работата на БМЧК е акцентът върху намаляването на здравната уязвимост на децата и младите хора. Най-благородната и значима дейност на доброволците на БМЧК е работата им в подкрепа на деца от уязвими групи, дарителски кампании, фондонабиране.

Доброволците на БМЧК участват в раздаване на помощи по ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА ЗА ХРАНИ И/ИЛИ ОСНОВНО МАТЕРИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ от ФОНДА ЗА ЕВРОПЕЙСКО ПОДПОМАГАНЕ НА НАЙ-НУЖДАЕЩИТЕ СЕ ЛИЦА ОПЕРАЦИЯ 2 „ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИ ПАКЕТИ ХРАНИТЕЛНИ ПРОДУКТИ“ 2015 г.

През ноември и декември 2016 г. по инициатива на ръководството на верига магазини „Булмаг“, БМЧК Търговище се включи в благотворителна кампания за набиране на трайни хранителни продукти от клиенти на магазина. Акцията се проведе в един от магазините в Търговище. Събрани бяха над 200 кг. храни, които бяха дарени на 30 семейства по повод коледните празници.

По повод Коледа всяка година 200 деца от социално слаби семейства получават пакети със здравословни храни. Те се разпределят в петте общини на областта. По проект «Топъл обяд», който се реализира в рамките на Партньорска мрежа за благотворителност на БЧК през 2016 г. топла храна са получили 80 деца от училищата в гр. Антоново и с. Камбурово.

Събраните от фонданабирателни акции на БМЧК – Търговище средства за 2016 са над 2000 лв. Те са събрани от доброволците в Попово, Търговище и Антоново и са дарени на социално слаби семейства.

В община Попово доброволците са 102 през 2016 г. Активно се работи за привличане на нови. В гр. Опака работи Център за работа с доброволци към сдружение СИДУРО, който е част от мрежата на Национален алианс за работа с доброволци гр. Пловдив. На територията на община Омуртаг се провеждат редица акции и дейности, организирани и провеждани от доброволчески младежки групи. На територията на община Омуртаг се провеждат редица акции и дейности, организирани и провеждани от доброволчески младежки групи:

- Изработване и даряване на мартеници на деца и възрастни хора, посещаващи Дневен център за възрастни хора гр. Омуртаг, Клуб на пенсионера и Клуб на инвалида;
- Великденски благотворителен ден с участието на доброволци – боядисване на великденско яйце;
- Инициативи, свързани с 22 април – Световен ден на Земята – почистване и облагородяване на зелени площи;
- „Да почистим Омуртаг заедно!“ – организирано почистване на замърсени участъци и обществени места в големите населени места на територията на общината и в град Омуртаг с активното участие на младежи.
- Кампания „Ние ценим гората!“ – засаждане на дръвчета.
- Инициативи за поддържане и/или изграждане на спортни и детски площадки в големите населени места на общината и в град Омуртаг.
- Почистване и боядисване на пейки и детски кътове в градинки и паркове.

Доброволчеството дава множество възможности на младите хора да изразят своя порив към хуманност и грижа за другите, както и да се утвърдят общочовешките ценности сред младото поколение. Най-благородната и значима дейност на доброволците на БМЧК е работата им в подкрепа на деца от уязвими групи. През последните две години основната социална работа беше свързана с децата от приемни семейства. Проведени са обучения по първа помощ и превенция на насилието на групи кандидати за приемни родители в Търговище и Попово. Реализирани са и обучения за приемни родители по актуални за тях проблеми: здравословно хранене и осиновяване от приемна грижа. Лектори бяха психолози-доброволци на БЧК. Доброволците от Попово посещават по повод различни празници децата от Центъра за настаняване от семеен тип в града.

Носят им почерпка и се забавляват заедно. Доброволците от клуб "Добро сърце" гр. Антоново помагат при разпределението на помощи от интервенционните запаси на Европейския съюз. Всяка година те изработват мартенички и събраните от продажбата им средства даряват за лечението на болни младежи. Доброволците от Търговище също изработиха мартенички с помощта на приемните деца и събраните средства дариха за каузата на млада жена с увреждания. Мартенички, изработени от доброволците от клуб „Детелина“ гр. Попово, получиха настанените в дома за възрастни хора в с. Гърчиново.

Осъществяваните дейности от доброволците от Клуба на Неправителствените организации гр. Търговище са много и разнообразни. Ето и част от тях: обучение на млади хора в Търговище за младежкото лидерство; млади хора от Търговище дадоха своето мнение и поставиха оценки на държавата за нейната грижа по проблеми, които ги касаят; 14 февруари - Отбелязване на Свети Валентин; информационна шатра, еко игрите и изложбата на изделия от отпадъчни материали са първите инициативи, с които младите Еко Герои привлякоха вниманието на търговищенци върху проблема за опазване на околната среда; 8-ми май - Младежите подаряваха на активните граждани информационни материали за Съюза, както и други награди. Имаше и игри тематично свързани с празника. 9 май се чества в различни форми в повечето държави- членки на ЕС. Този ден се използва като възможност да се информират хората за възможностите, правата и отговорностите, които носи членството ни в Евросъюза; Коледа в МБАЛ Търговище и много други.

Доброволчески център към Клуб на Нестопанските организации /НПО/ в партньорство с Регионална библиотека „Петър Стъпов“, за трета поредна година организират „Лятна читалня“. На открито гражданите имат възможност да прочетат любимата си книга. Доброволците изнасят книги, списания и вестници от библиотеката пред площада на драматичния театър.

Ученическите парламенти организират благотворителни акции за събиране на средства и подпомагане на деца с редки заболявания. Към II СОУ „Проф. Н. Маринов“ гр. Търговище е сформиран младежки скаутски клуб под ръководството на г-н Княжевич. Младежи от същото училище под ръководството на г-н М. Реби създадоха във фейсбук страница „Младежка борса за идеи“.

8. Здравословен начин на живот:

Основните причини за влошаване на здравето на българските граждани, в това число и младежите са бедността, безработицата, влошена структура на доходите и потреблението, неблагоприятна околна и жилищна среда, нездравословният начин на живот, свързан с непълноценното хранене, дистрес, съчетани и с други рискови фактори, като тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, употреба на наркотични вещества, ниска двигателна активност, нараства разпространението на ХИВ/ СПИН и полово предаваните болести, затвърждава се тенденцията след напускане на училище голяма

част от младите хора да прекратяват заниманията си със спорт и да не водят здравословен начин на живот и др. Към тях се прибавят и различни проблеми, свързани с провеждането на здравната реформа. Тези неблагоприятни процеси се задълбочават в условията на финансова криза, непрекъснато увеличаващи се разходи за медицински дейности и лекарства и искания за увеличаване на средствата за здравеопазване, отделяни от държавата. Ниската покупателна способност на по-голямата част от домакинствата в региона прави платените медицински услуги и медикаменти по-трудно достъпни за тях. За съжаление всичките тези тревожни тенденции не са чужди и за област Търговище.

Всяка година се изготвя комплексна оценка на здравословното състояние на учениците от организирани колективи в област Търговище. Оценката се изготвя съгласно изискванията на Наредба №39/2004г. за профилактичните прегледи и диспансеризацията, Наредба №3/2000г. за здравните кабинети в училища и детски заведения и на база постъпилите унифицирани таблици, предоставени от медицинските специалисти към здравните кабинети.

През 2015 г. на годишен профилактичен преглед от 39 начални, основни и средни общообразователни училища и професионални гимназии са подлежали 9888 ученика на възраст от 7 до 18 години, организирани в 502 паралелки. Учениците на възраст 7 – 14 г. са 6451, а тези на 14 – 18 години – 3437.

По пол разпределението е както следва:

момчета на възраст 14 – 18 г. – 51.41%

момичета на възраст 14 – 18 г. – 48.59%

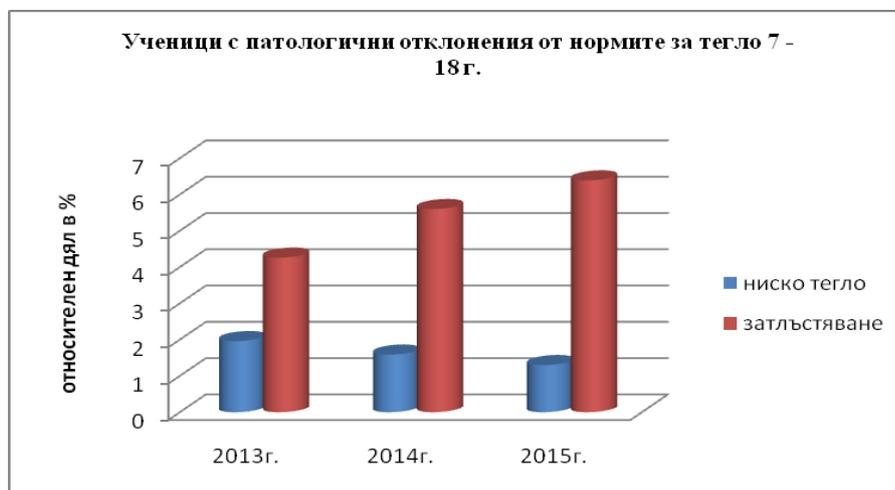
През 2015 г. в РЗИ – Търговище е получена информация за ръста и теглото на 9860 /99.72%/ ученици, от които 3409 във възрастовата група 14 – 18 години.

При учениците на възраст от 14 до 18 г. в границите на нормата по отношение на ръста са 74.96% от момчетата и 80.87% от момичетата. В границите на разширената норма попадат 17.70% от момчетата и 14.77% от момичетата. Извън нормата, съответно с повече от 2 стандартни отклонения под нея, са 0.97% от момчетата и 0.85% от момичетата, а над нея 6.37% от момчетата и 3.51% от момичетата.

Процентният дял на лицата с отклонения в ръста е незначителен и при двата пола. Наблюдава се намаление на процента на учениците с ръст в нормата при момчетата, а при момичетата е увеличен. В групата извън нормата в графата „над две стандартни отклонения“ е увеличен процента в сравнение с предходната година и при двата пола ученици.

По отношение на телесната маса при учениците на възраст от 14 до 18 год. с нормална телесната маса са 77.92% от момчетата и 78.21% от момичетата. В границите на разширената норма попадат 15.14% от момчетата и 15.01% от момичетата. Под границите на разширената норма са 1.02% от момчетата и 1.88% от момичетата, а с наднормено тегло – 5.92% от момчетата и 4.90% от момичетата.

През 2015 г. в групата 14 – 18 г. се е увеличил дялът на децата с нормална телесна маса, но се е увеличил и процентът на учениците с тегло над нормата, като увеличението е при двата пола. При момчетата е 5.92% при 6.51% за 2014 г. и 5.22 за 2013 г. При момичетата е 4.90% при 3.69% за 2014 г. и 3.29 за 2013 г.

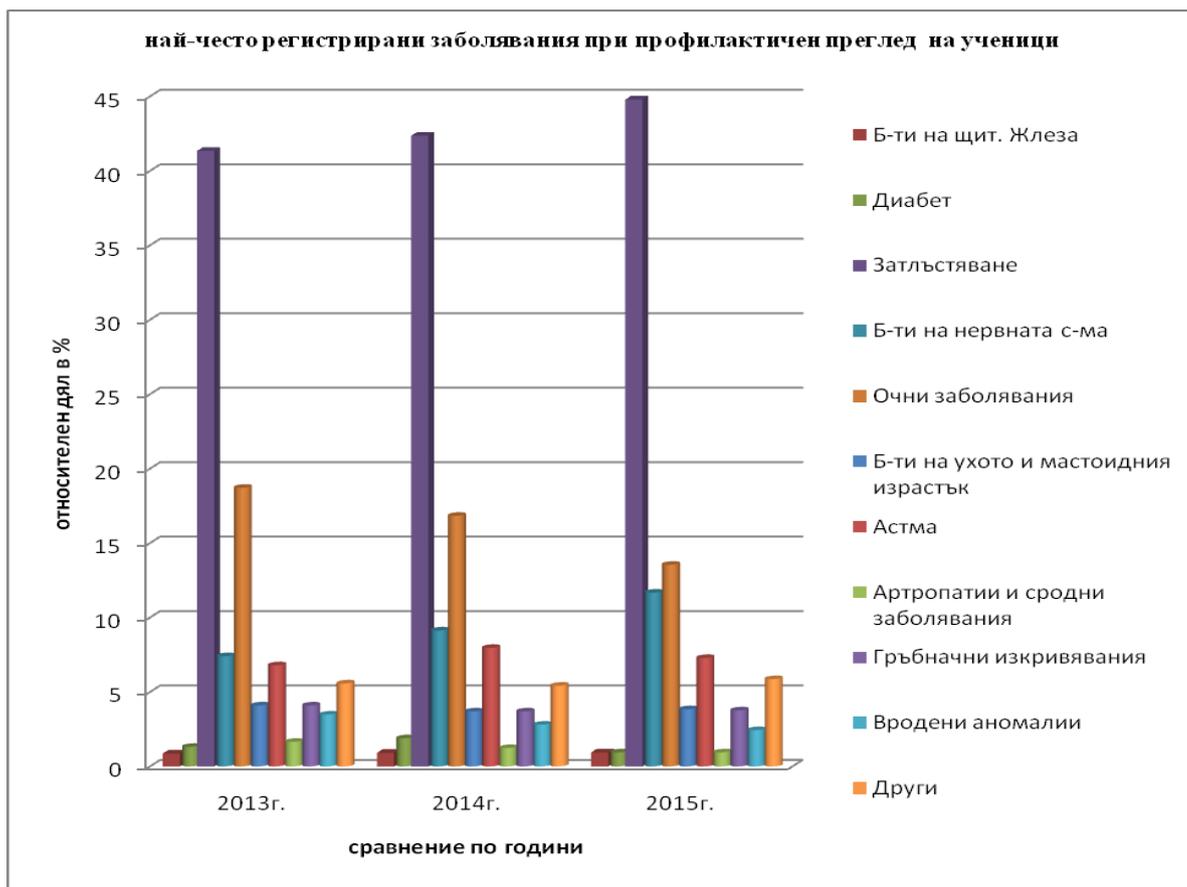
Оценката на физическата дееспособност на учениците се извършва от преподавателите по физическо възпитание и спорт в училищата. Отчита се в анализа по броя ученици, получили оценка над среден (3) в часовете по ФВС. Данните сочат, че 96,89% от учениците от 14 до 18 год. са с добра физическа дееспособност (98,24% от момчетата и 95,45% от момичетата).

На годишен профилактичен преглед през 2015 г. са преминали 9285 – 93.9% от подлежащите ученици при 93.22% за 2014 г. и 89.43% за 2013 г.

Регистрирани са 1277 заболявания, т.е. 137.5 от 1000 прегледани ученика са с отклонения в здравното състояние. За сравнение през 2014 г. с отклонения са 129 ‰, а през 2013г – 120 ‰.

Водещ проблем, установяван по време на профилактичните прегледи, продължава да бъде затлъстяването– 572 ученика /7–18 г./ от обхванатите с профилактични прегледи са със затлъстяване. В структурата на регистрираните заболявания относителният дял е 44.79%, в сравнение с 2014 г. - 42.36% и 41.34% през 2013 г. Освен генетичните фактори, които го детерминират, то е свързано до голяма степен с небалансираното хранене и хиподинамията.

На второ място по честота са очните заболявания (13,54%), а на трето астмата – 7.28%. На четвърто място са гръбначните изкривявания с относителен дял 3,76%.

Наблюдението на заболяемостта в областта през последните години показва, че на преден план излизат заболявания, свързани по-скоро с начина на живот – обездвижване, неправилно хранене, дълъг престой пред компютъра и др.

Наличните данни за регистрираните заболявания при профилактичните прегледи дават възможност да се анализира здравословното състояние на учениците в преходните периоди от развитието им – първи, седми и десети клас.

При учениците от десети клас с профилактичен преглед са обхванати 777 ученика – 92.83% при 93.47% за 2014 г. и 81.26% за 2013 г. Регистрирани са 86 заболявания – 110.68‰ от обхванатите с профилактичен преглед ученици имат здравословен проблем при 119 ‰ за 2014 г. и 123‰ за 2013 г., т.е. наблюдава се слабо намаление на заболяемостта при седемнадесет годишните.

Затлъстяване – 32.18‰ при 38.8‰ за 2014 г. и 55.63‰ за 2013 г.

С болести на окото са – 21.9‰ при 19.4‰ за 2014 г. и 21.7‰ за 2013 г.

С астма са – 11.58‰ при 11.64‰ за 2014 г. и 4‰ за 2013 г.

От данните се вижда, че на първо място доминира затлъстяването като проблем. В структурата на водещите заболявания през последните три години участват едни и същи класове болести, с малки изключения, с промяна в честотата си.

През 2015 г. на диспансерен учет са се водили 478 ученика или 5.15% от всички прегледани при 4.44% за 2014 г. и 4.22% за 2013 г.

Относителният дял на диспансеризираните на възраст 7 – 14 г. е 68.2%, а този на 14 – 18 годишните е 31.8% при стойности за 2014 г. съответно 66.51% и 33.49%. По пол диспансеризираните момчета на възраст 7-14 г. са 39.12%, а момичетата – 29.08%. При 14-18 годишните диспансеризираните момчета са 16.32%, а момичетата – 15.48%.

Във възрастовата група 14 – 18 г. са диспансеризирани 152 деца.

Най-честият повод за диспансеризация са:

Болестите на нервната система и сетивните органи – 75 лица (относителен дял от всички диспансерни в групата 14 -18 г. 49.34%).

Заболявания на дихателната система – 31 лица (относителен дял от всички диспансерни в групата 14 – 18 г. 20.39%). В тази група 90.3% (28 ученика) са с диагноза Астма.

Болести на ендокринните жлези и обмяната – 11 лица (7.24%, от които 5 ученика са с диагноза „Диабет“).

Вродени аномалии - 14 лица (9.21%), от които главно вродени сърдечни малформации (57.14% от вродените аномалии).

Една от основните цели на дейността на РЗИ е промоцията на здраве и профилактиката на болестите, като с нея е свързана дейността на едно цяло звено специалисти в администрацията. Отдел „ПБПЗ“ работи самостоятелно и в сътрудничество с партньори като - Клуб на НСО, БМЧК, ОДК, Община Търговище, педагогическите колективи на училищата и детските заведения, медицинските специалисти към здравните кабинети и др. по различни национални и регионални програми и политики за ограничаване на заболяемостта и смъртността от социално значими заболявания, свързани с поведенческите фактори на риска (тютюнопушене, нездравословно хранене, злоупотреба с алкохол, ниска двигателна активност и др.) и факторите на риска в околната среда. Разширяват се инициативите за промоция на здраве, повишаване на информираността на населението за основните предпоставки за здравословен начин на живот чрез обучения, беседи, дискусии, масови мероприятия, публикации в местните печатни и електронни медии и на сайта на инспекцията.

В РЗИ – Търговище функционира консултативен кабинет за отказ от тютюнопушене. В кабинета се прилага комплексен подход към пациентите, търсещи помощ и желаещи да се откажат от тютюнопушенето. Психолог провежда среща и разговор с клиента, изготвя индивидуален профил по тестова методика и предлага адаптирана към нуждите и предпочитанията на лицето програма за отказ от употреба на тютюневи изделия. В кабинета може също да се получи информация за влиянието на тютюнопушенето върху здравето и да се осъществи индивидуално замерване нивото на въглероден моноксид в издишания въздух, което е косвен белег за засягане здравето на организма. Посещенията в кабинета са регламентирани в определени дни и часове след предварително записване по телефона.

В РЗИ – Търговище функционира и информационно – образователен център, в който се провеждат обучения по различни теми: околна среда и здраве; ограничаване злоупотребата с алкохол; ограничаване на тютюнопушенето; здравословно хранене; профилактика на остеопорозата; профилактика и контрол на ХИВ/СПИН; подобряване на

сексуалното и репродуктивното здраве; борба с наркотиците; работа с лица в неравностойно положение, принадлежащи към етническите малцинства; психично здраве; дейности за подобряване на физическата активност:

Околна среда и здраве;

Превенция на хроничните незаразни болести включваща:

• *Тютюнопушене;*

/ 2016 г. - 55 обучения сред 1117 ученика на възраст 15 – 29 г./

• *Злоупотреба с алкохол;*

/ 2016 г. – 48 обучения на 972 ученика на възраст 15 – 29 г./

• *Нездравословно хранене;*

/ 2016 г. – 58 обучения на 1186 лица на възраст 15 – 29 г./

• *Физическа активност;*

/2016 г. – 33 обучения на 690 лица на възраст 15-29 г./

Профилактика на остеопорозата;

Профилактика и контрол на ХИВ/СПИН;

/ 2016 г. – 70 обучения сред 1375 участника на възраст 15 – 29 г./

Подобряване на сексуалното и репродуктивно здраве;

Борба с наркотиците;

/2016 г. – 35 обучения на 840 лица на възраст 15 – 29 г./

Работа с лица в неравностойно положение, принадлежащи към етническите малцинства;

/2016 г. – 145 обучения на 3034 лица на възраст 15 – 29 г./

Психичното здраве;

/2015 г. – 10 обучения на 190 ученика на възраст 15 – 19 г./

Профилактика на оралните заболявания при деца 0 – 18 г.

Регионална програма „Аз умея здравословно да живея“.

Експертите от отдела провеждат обучения по училища при поискване. Изготвят се и се разпространяват здравно – образователни материали. При поискване се консултират и граждани по теми, касаещи здравето и здравословния начин на живот. Отбелязват се традиционните дни на здравето с различни мероприятия и кампании.

Базовите знания и умения се формират в училище. Медицинският персонал в здравните кабинети извършва сериозна просветна дейност. Тя се допълва чрез инициативите на членовете на младежки клуб „Аз и Ти“ – община Попово, създаден по проект „Подобряване на сексуалното и репродуктивно здраве на младите хора“, към Фонд за население на ООН, чиято устойчивост обхваща периода до 2015 г. Разбира се, процесът продължи и след това. По него е разработена общинска „Стратегия за сексуално и репродуктивно здраве на младите хора от община Попово“, която тематично излиза от проблема за репродуктивното здраве и засяга всички превенции, с цел

здравословен живот. Функционира клуб "Детелина" към БМЧК за превенции към ПГСС „Никола Пушкарров“ гр. Попово. Общинска администрация Омуртаг проведе кръгла маса с участието на здравни работници, експерти в сектор образование, младежи, представители на училищата и спортните клубове с цел обсъждане на теми, свързани със здравословния начин на живот сред децата и младите хора. Проведе се ежемесечни срещи на служители от Дирекция „Хуманитарни дейности" със здравните работници по училища с цел обсъждане на актуалните проблеми в областта на ученическото здравеопазване. Проведе се обучителен семинар на здравните работници по училища с лектори - експерти от РИОКОЗ. Бяха изнесени лекции и обучения пред всички ученици на територията на община Омуртаг по теми, отнасящи се до здравословния начин на живот.

През учебната 2015/2016 година дейността на РИО във връзка с превенцията на тютюнопушенето и употребата на алкохол и наркотични вещества сред децата и учениците е свързана със своевременното предоставяне на информация до училищата в областта за различни мероприятия и инициативи, в които могат да участват и с подпомагане и координиране на дейностите с училищата и други институции при реализирането на някои от тях.

В училищата са приложени програми, базирани на подхода „връстници обучават връстници“. Във всички училища темата за вредата от тютюнопушенето и употребата на алкохол и наркотици е разглеждана под различни форми на часа на класа. Почти всички ученици са обхванати в кампании, организирани на училищно ниво или от други институции.

На Обединения детски комплекс – Търговище е възложено провеждането на спортните турнири от Ученическите игри по правилата, които се утвърждават всяка година със заповед на министъра на МОМН. В тях вземат участие ученици от 5 до 12 клас, като тези от гимназиален етап са средно около 550 състезатели, разпределени в 55 отбори.

По повод Европейската седмица на физическата активност и спорта (MOVE Week), доброволците от Клуба на НСО и БМЧК – Търговище организираха игри на открито. Към инициативата се присъедини и Клуб по спортно ориентиране „Вариант 5" и деца от приемни семейства. Участниците преминаха по маркиран маршрут, преодоляваха предизвикателства, играха забавни игри. Събитието се проведе в парк „Борово око" край Търговище. Идеята на Европейската седмица за физическа активност и спорт е да се даде повече възможност за движение и спорт на открито. Кампанията се гради на 3 основни принципа:

1. ДА СЕ ПОВИШИ ИНФОРМИРАНОСТТА, относно ползите от физическата активност;
2. ДА СЕ НАСЪРЧИ редовното участие в различни видове спорт и друга физическа активност;

3. ДА СЕ ПОДОБРЯТ възможностите за достъп до спорт.

На 19.05.2016 г. /ден за борба със затлъстяването/ Клуба на нестопанските организации се включи в група за игра в с. Давидово. Запознати бяха 20 деца с основните правила на здравословното хранене. „ДЕН БЕЗ АСАНСЬОРИ В ТЪРГОВИЩЕ“ – Това бе съвместна акция на доброволците от Клуба на НСО и Българския младежки червен кръст (БМЧК)- Търговище. Повод - Европейския ден без асансьори. Събитието беше в сградата на бившето ОКС и призоваха преминаващите да използват стълбите, вместо асансьора, за да подобрят здравето си!

В община Търговище за подпомагане и насърчаване на сътрудничеството между младите хора и здравните специалисти, чрез МИКЦ и БМЧК са обучени много млади хора, организирани са множество мероприятия и информационни кампании, в които се включиха около 500 младежи. През годината Общински съвет по наркотични вещества и здравен медиатор към Община Търговище, съвместно с Български младежки червен кръст /БМЧК/ работят в тясно сътрудничество.

През 2016 година на територията на община Търговище БМЧК е провел следните обучения:

1. Обучения по психо-социална подкрепа в четвърти клас за общо 157 ученици от училища в търговище и Попово.

2. Обучения по първа долекарска помощ за ученици и групи от млади хора на различни възрасти за общо 292 души.

3. Обучения по превенция на ХИВ/СПИН за общо 80 младежи от всички средни училища в гр. Търговище и 50 ученици от гр. Антоново.

През 2016 година Български младежки Червен кръст - Търговище е провел 3 информационни кампании свързани със сексуалната култура и нерисково поведение на младите хора. Кампаниите са осъществени по повод 14 февруари - Деня на влюбените и 1 декември – Световен ден за борба с ХИВ/СПИН и 26 юни-Международен ден за борба с наркотиците. През 2016 година БМЧК-Търговище е осъществил 7 обучения на здравна тематика (Превенция на ХИВ/СПИН, превенция на зависимости и здравословно хранене) по метода „връстници обучават връстници“. Общия брой достигнати млади хора е над 450.

Интересна инициатива на доброволците от Търговище беше организирания до древната крепост „Мисионис“ поход под надслов „Живот без наркотици“ по повод 26 юни - Световен ден за борба с употребата и разпространението на наркотици. Информационни кампании са проведени и от доброволците в Попово и Антоново.

Във връзка с Европейската седмица на физическата активност и спорта на 29 май БМЧК в партньорство с Клуба на нестопанските организации „Клуб по спортно ориентиране „Вариант 5“ и Екипа по приемна грижа към Община Търговище, организира игри и демонстрация по спортно ориентиране за деца от приемни семейства. Общият брой участници в инициативата е над 30.

По повод световния ден за борба с тютюнопушенето 31 май, доброволците организираха акции по училища, където предоставиха информационни материали на своите съученици за вредата от тютюнопушенето. Важно място в здравно-просветната дейност на БМЧК заема промотирането на безопасното сексуално поведение и подобряването на репродуктивното здраве. Обучения по превенция на ХИВ/СПИН за доброволци бяха проведени през отчетния период. Обучителни сесии бяха проведени в I СОУ „Св.Седмочисленици“, ПГИЧЕ „Митрополит Андрей“, Професионална гимназия „Алеко Константинов“ гр. Търговище и СОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ гр. Антоново за общо 185 ученици. Кампании с интересни инициативи и занимателни игри бяха организирани по повод 14 февруари и 1 декември.

Обучението на младежите в оказването на първа помощ е една от традиционните дейности на Българския младежки Червен кръст. Доброволците на БМЧК осъществиха редица обучения по първа долекарска помощ със свои връстници. Обучителни сесии бяха проведени в I СОУ „Свети Седмочисленици“, II СОУ „Проф.Никола Маринов“, Професионална техническа гимназия „Цар Симеон Велики“, Професионална гимназия с изучаване на чужди езици, Търговище. В тях участваха общо 280 ученици. Обученията бяха реализирани в часове на класа или в часове по биология. Обучение по ПДП е проведено и за доброволци от клуб „Детелина“ гр.Попово. Проведени са обучения по първа помощ на деца от приемни семейства, на членове на скаутски клуб „Антола“ гр. Попово.

Община Търговище разпределя средства от общинския бюджет за спортни клубове (16 на брой), които през 2016 година са посетени от около 800 деца и младежи. През 2015 г. беше открит младежкият спортен комплекс "Юкя" в гр. Търговище. На мястото бяха реконструирани две площадки за различни видове спорт - волейбол, баскетбол, хандбал и футбол на малко поле. В гр. Търговище има спортно училище с традиции. Обединен детски комплекс Търговище организира спортни мероприятия, в които вземат участие около 540 млади хора. Някои от тях са: турнир по тенис на маса за младежи, пролетен лекоатлетически крос за ученици от общината, турнир по тенис на корт, лекоатлетически крос. В община Попово броят на активно спортуващите е около 320. Те са обхванати в клубове – „Волейбол“-2, „Футбол“, „Тенис на маса“-2, „Шахмат“, „Баскетбол“. В училищата се използват всички форми за масов спорт на младите хора до 19-годишна възраст. Около 210 младежи участват в художествени състави за любителско творчество. В гр. Търговище има спортно училище с традиции.

В община Опака младите хора традиционно се занимават със спорт – хандбал и футбол. През 2016 г. младежи, подпомогнати от ХК и община Опака са участвали в 10 състезания и турнири.

През 2016 г. Община Омуртаг организира и проведе спортните дейности, заложи в Спортния календар. При провеждане на спортни турнири по бокс, футбол, волейбол, лека атлетика, се включват не само ученици от училищата на територията на община

Омуртаг, но и младежи извън училищна възраст. Малките населени места не предлагат голямо разнообразие от дейности за запълване свободното време на младите хора. Ето защо учениците и младежите се насърчават да се занимават по-активно със спорт, да посещават спортните зали. На територията на община Омуртаг дейност реализират 15 футболни отбори. Те участват във футболни срещи, както на местно ниво, така и на регионално. През 2016 г. Община Омуртаг организира традиционния футболен турнир за "КУПАТА НА КМЕТА" с участието на отборите от населените места в общината. Спортна база „Стадиона“ – град Омуртаг и Боксова спортна зала на I НУ „Хр.Смирненски“ гр. Омуртаг са достъпни за спортуване целогодишно като община Омуртаг е осигурила служители, които да охраняват съответните обекти. Част от спортните дейности, заложи в спортния календар на Община Омуртаг и реализирани през 2016 г. са: Турнир шах – 5-12 клас; Турнир „Като Левски“ – състезание по скок от място за ученици от начален курс на училищата от община Омуртаг; Турнир „Тенис на маса“ – 5-12 клас; Крос посветен на Националния празник 3-ти март – 1-12 клас; Турнир по волейбол за Купата на Прогимназия „Акад. Даки Йорданов“ град Омуртаг; Майски поход до местността Кайника с участието на младежи и служители на Общинска администрация; Ученическа Спартакиада с участието на всички основни училища в община Омуртаг по лека атлетика, волейбол и футбол на малки вратички; футболен турнир – „КУПА НА КМЕТА“; Състезание с велосипеди /момичета, момчета/ и др.

През изминалата година Обединен детски комплекс – Търговище (ОДК) организира редица спортни мероприятия: турнир по тенис на маса за ученици по случай 29 януари – Освобождението на Търговище. В турнира взеха участие 21 младежи; пролетен и есенен лекоатлетически кросове за ученици от общината, в който взеха участие общо 520 ученици, от които в пролетния – 297, а в есенния - 223.

Чрез различните спортни занимания младите хора развиват ценни физически и психически качества, осъществя се превенция на заболявания, както и превенция на противобществените прояви и престъпността.

9. Младите семейства

Изследванията показват, че все повече млади хора не считат брака за необходимост. Ако до скоро жените в по-голяма степен се обявяваха в подкрепа на брака, то сега мнозинството и от мъжете, и от жените пренебрегват институцията на брака в еднаква степен.

Нараства както относителният дял на децата, родени извън брак, така и броят на разводите в младежка възраст. Младежите продължават да живеят все по-дълго в дома на своите родители, като причината, която посочват, е липсата на финансови възможности.

10. Социалното включване на младите хора

До навършване на 18 години за младежите в риск действа Законът за закрила на детето. Действащата нормативна уредба позволява добри практики на работа в случай на дете в риск, съгласно които социалните услуги в специализирана институция или от резидентен тип могат да се ползват след 18-та година до навършване на 20 годишна възраст, ако младежът учи. Също така, чл.144 от Семейния кодекс създава правна възможност за учащи се младежи да получават издръжка от своите родители до навършване на 25 годишна възраст. В случаите, когато те са лишени от родителска грижа, държавата и обществото следва да предприемат мерки за закрила.

Все още е ограничен достъпът на младите хора в риск до целенасочени и качествени социални услуги в общността, особено в малките населени места. В училищата са сформирани комисии по превенция на деца в риск, които всяка учебна година приемат план за работа с основна цел – предотвратяване на конфликти ситуации. Функционира МКБППМН, която извършва превантивна дейност, макар и само с млади хора до 19 годишна възраст. Общините работят по програма за превенции на рисковото поведение сред подрастващите и промоция на здраве.

На територията на област Търговище са закрити всички специализирани институции за деца.

В сферата на младежките дейности общините Омуртаг и Антоново работят въз основа на приоритетите и стратегическите цели, заложи в Национална стратегия за младежта-2010-2020 г. Едни от най-успешните социални услуги в посока насърчаване на социалното включване и намаляване на бедността са услугите „личен асистент“, „социален асистент“ и „домашен помощник“. Тези социални услуги се предоставят в семейна среда по отделни програми и проекти, за различни периоди и с различни работодатели и финансиране.

През 2016 г. успешно стартира ОПРЧР „Помощ за независим живот“ в двете общини. Потребителите в Община Омуртаг са 74, като 5 от тях са до 29 години и един социален асистент (до 29 години).

Потребителите за община Антоново са 59, като 1 от тях е до 29 години и двама социални асистенти са до 29 години.

През 2016 г. по Национална Програма “Асистенти на хора с увреждания” е осигурена подкрепа от лични асистенти на 24 потребители за общините Омуртаг и Антоново, като един личен асистент и двама потребители са на възраст от 15 до 29 години.

До месец април 2016 г. функционира социалната услуга Обществена трапезария като потребителите на възраст до 29 години за община Омуртаг са 7 и 4 за община Антоново.

Община Антоново от 01.06.2016 г. реализира подкрепа на 45 лица под формата на топъл обяд по Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане

от Фонда за европейско подпомагане. Към момента няма лица до 29 години, ползващи услугата.

Община Омуртаг започна реализацията по операция „Топъл обяд“ към ОПХ от 01.11.2016 г., като потребителите са 70 на брой, като 3/три/ от тях са до 29 години.

Подпомаганите с месечни добавки за социална интеграция по реда на Закона за социална интеграция и Правилника за неговото прилагане младежи с увреждания от 15 до 29 години са средно 76 случая за общините Омуртаг и Антоново.

На територията на общините Омуртаг и Антоново няма развити специализирани услуги за социална и професионална интеграция - информираност относно политиките на социалното включване на младите хора от 15 до 29 години.

Община Попово и Община Опака

В отдел „Хора с увреждания и социални услуги“ при ДСП-Попово се осъществява дейност по Закона за интеграция на хората с увреждания по оценяване на увреждането и на възможностите за интеграция. Оценяването на увреждането се извършва чрез медицинска експертиза и социална оценка. Социалната оценка се осъществява въз основа на медицинската експертиза и има за цел да установи потребностите и възможностите за рехабилитация, възможностите за обучение, възможности за трудова заетост и професионална реализация, потребностите от социални услуги и възможностите за социално включване. Социалната оценка включва оценка на горепосочените обстоятелствата, препоръки за необходимите мерки за социално включване, както и мотивирано предложение за отпускане на месечна добавка за социална интеграция. Тя представлява парични средства, които допълват собствените доходи на хората с увреждания и са предназначени за покриване на допълнителните им разходи за транспортни, информационни и телекомуникационни услуги, образование, квалификация, достъпна информация, обучение, лекарства, диетично хранене, балнеолечение и рехабилитация. От посочената целева група възраст от 15 до 29 години от общините Попово и Опака, подпомагани с месечни интеграционни добавки от ДСП-Попово са общо 69 лица и деца.

В Общините Попово и Опака са разкрити и функционират следните социални услуги в общността, подходящи за млади хора на възраст от 15 до 29 години в неравностойно положение, подпомагащи интегрирането им в общността:

- Център за социална рехабилитация и интеграция в гр. Попово, с капацитет 55 места. В ЦСРИ лицата, получават разнообразни консултативни, терапевтични и рехабилитационни дейности, насочени към създаване и поддържане на социалните умения, обучения за водене на самостоятелен начин на живот подпомогнати от специалисти. До ЦСРИ е осигурен безпрепятствен достъп, същият е осигурен и до ползваните помещения в центъра в съответствие с нормативните изисквания за достъпна среда. ЦСРИ разполага и със специализиран транспорт, което допринася за интеграцията

на хората с увреждания. От заетите общо 53 потребители 7 са деца на възраст от 15 до 18 години и 11 потребители на възраст от 19-29 години.

- Към момента в община Попово се предоставя социалната услуга „Личен асистент“ за 12 потребители и „Домашен помощник“ за 67 потребители по Проект "Социални услуги за достоен живот". От обслужените към 31.12.2016 г. 8 деца и лица са от посочената целева група, които ползват услугата „Личен асистент“.

- Община Опака е бенефициент по Проект "Нови възможности за грижа и независим живот чрез създаване на Център за почасово предоставяне на услуги за социално включване в общността или в домашна среда - гр. Опака" по Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси". От посочената целева група 3 са децата и лицата включени в Проекта.

- Личен асистент по НП АХУ, която се реализира, чрез дирекциите „Социално подпомагане“, като през 2016 г. назначените лични асистенти за двете общини са общо шест лица, които са полагали грижи за свои близки, но от посочената целева група няма потребители.

В община Попово от 01.09.2016 г. се предоставя услугата "Осигуряване на топъл обяд 2016" по Оперативна програма за храни и/или основна материална подкрепа". Обслужват се 60 лица от гр. Попово и от 8 населени места в общината. От посочената целева група се предоставя топъл обяд на 14 лица.

Функциониращи социални услуги в общността-резидентен тип в община Попово са две Защитени жилища за лица с умствена изостаналост в с. Медовина с капацитет по 9 места. От заетите към момента 18 потребители в двете ЗЖ, само едно лице е до 29 годишна възраст.

В община Попово са разкрити и функционират два Центъра за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания с капацитет по 12 всяко. Към настоящият момент от посочената целева група настанените младежи са 11, с които се работи за изграждане на умения за самостоятелен живот с оглед приобщаването им в обществото след напускане на социалната услуга.

В гр. Попово е разкрит и Център за обществена подкрепа с капацитет 30 лица. Целевата група са деца и младежи в риск и техните семейства от общността, младежи, напускащи специализирани институции или услуги от резидентен тип, бременни жени, кандидати за или вече одобрени приемни семейства, кандидати за или вече одобрени осиновители. Дейностите, които се осъществяват са услуги по превенция на изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции, услуги подпомагащи работата по реинтеграция на деца и младежи, настанени в специализирани институции, социални услуги резидентен тип или приемни семейства, услуги насочени към подготовка за самостоятелен живот и подкрепа за успешна социална интеграция и професионална реализация на младежи от специализирани институции или услуги резидентен тип, подкрепа на деца, жертви на насилие и техните семейства, социално

педагогически консултиране на деца с поведенчески проблеми и техните семейства, превенция на отпадането от училище, услуги по превенция на рисково поведение на деца и младежи от общността, подкрепа, супервизии, консултации и надграждащо обучение на приемни семейства, социални услуги в подкрепа на осиновяването. Към 31.12.2016 год. ЦОП – Попово работи с 25 потребители на услуги, като към Центъра са насочени 7 младежи от ЦНСТ за деца и младежи без увреждания и ЦНСТ за деца и младежи с увреждания за подготовка за самостоятелен живот.

В гр. Попово функционира Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания изграден по проект „Детство за всички“. В Центъра към момента са настанени 10 деца и 2 младежи. На децата и младежите е предоставена жизнена среда, близка до семейната с възможност за пълноценно израстване и развитие. От потребителите на услугите в Центъра, 7 са младежи от 15 до 29 години, като някои от тях посещават училище.

В с. Медовина функционира ЦНСТ за лица с умствена изостаналост с капацитет 12 места, като от заетите към момента 12 потребители, младежите до 29 години са 5 лица.

Дом за лица с умствена изостаналост с. Медовина, с капацитет 50 потребители, към момента потребителите в специализираната институция са в по-висока възрастова група.

Община Търговище

На територията на община Търговище са развити и функционират следните социални услуги за млади хора в неравностойно положение:

ЦСРИ – комплекс от социални услуги, свързани с извършване на рехабилитация, социално правни консултации, образователно и професионално обучение и ориентирание, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване. Услугата цели осигуряване на качество на живот за деца до 18 годишна възраст с увреждания и/или специални образователни потребности чрез предоставяне на социални услуги, подпомагачи тяхната социална интеграция и професионална реализация.

Дейностите предоставяни в центъра са :

- Двигателна рехабилитация;
- Психологическа подкрепа;
- Социална рехабилитация и консултиране;
- Логопедична подкрепа;
- Насърчаване и подкрепа на социалното емоционалното, образователното и културното развитие на всяко дете до 18 год. възраст;
- Оказване на подкрепа на семействата които отглеждат деца с увреждания и др.

ЦСРИ е с капацитет 25 потребители, целевата група е за деца до 18 годишна възраст. През 2016 година услугата са ползвали 14 деца от целевата група.

ЦНСТ за деца/младежи с увреждания №1 и №2 гр. Търговище с капацитет 14 места за всеки от центровете - целевата група е деца и младежи с увреждания. През 2016 година 11 младежи навършили пълнолетие до 29 години са се възползвали от услугата и 7 непълнолетни младежи навършили 15 годишна възраст.

ЦНСТ за деца/младежи без увреждания - Центърът е с капацитет 10 места, целевата група е деца и младежи без увреждания от 7 до 18 години , ако учат до 20 години попаднали в рискови ситуации. През 2016 година 6 младежи са се възползвали от услугата.

Социални услуги в общността, които се предоставят на територията на община Търговище още са:

- ДЦВХУ кв. Бряг - Центърът е с капацитет 30 места, целева група е възрастни с психични разстройства. През 2016 година услугата са ползвали 2- ма младежи до 29 годишна възраст.

- ДЦВХУ гр. Търговище е с капацитет 20 места, целевата група е възрастни с увреждания. През 2016 г. 13 младежи включващи целевата група, са се възползвали от услугата.

- ЗЖ кв. Бряг е с капацитет 10 места – целевата група е възрастни с психични разстройства. През 2016 г. в социалната услугата не са били настанявани младежи до 29 годишна възраст.

- ЗЖ с. Лиляк е с капацитет 8 места и заетост 8 места - целевата група е възрастни с интелектуални затруднения. През 2016 г. 4 от потребители са от целевата група до 29 годишна възраст.

- ЦОП Търговище, където целевата група е деца и семейства, работи с млади хора в неравностойно положение. Капацитета на услугата е 66 места.

- ЗМБ – целевата група е деца и семейства – подпомага млади и непълнолетни майки в риск.

Подкрепа за социално включване на младите хора на възраст до 29 години в риск от социално изключване, съобразно социалния статус, здравословното състояние и заетостта посредством предоставяни на помощи по различни нормативни основания – ЗСП, ЗСПД, ЗИХУ и Правилниците за тяхното прилагане

Достъп до специализирани услуги за социална и професионална интеграция – информираност относно политиките за социално включване:

Програми и мерки за заетост, предоставяни от Дирекция "Бюро по труда";

- Мярка по чл. 36 ал. 2 от ЗНЗ и чл. 52 ал.1 и ал.2.;

- Национална програма "Заетост и обучение на хора с трайни увреждания"

11. Младежка престъпност

От 14 годишна възраст възниква възможността за реализиране на наказателна отговорност по отношение на младия човек за извършени от него престъпления.

Зачестяват случаите на противообществени и противоправни прояви сред млади хора от по-ниските възрастови групи. Около две трети от осъжданите всяка година младежи не ходят на училище и/или нямат работа. Запазва се висок процентът на рецидива сред младите правонарушители.

Статистиката през последните години показва застрашителни тенденции на нарастване броя на непълнолетните извършители на престъпления и на относителния дял на младите хора до 29 години сред затворническата популация и сред водачите на моторни превозни средства, причинили пътно-транспортни произшествия.

В ОД МВР – Търговище през 2016 г. от общия брой 742 разкрити криминални престъпления, 345 са извършени от лица попадащи в категорията между 14 и 30 години. Данните показват, че при криминалните деяния, извършени от млади хора, се констатира устойчивост на относителния им дял за последната година спрямо общоразкритите престъпления, извършени от лица от всички възрастови групи. Относителния дял на младежката престъпност спрямо общата криминална престъпност е 46%, като в сравнение с 2015 г. е била 48%.

Структурата на криминалните деяния, извършени от младежи като цяло остана непроменена, като стойностите на различните видове деяния варират през годините в определен диапазон.

Най-голям дял в престъпленията извършени от младежите в Област Търговище имат престъпленията срещу собствеността, така наречените кражби, които се подразделят на взломни, домови и селскостопански. През 2016 г. се наблюдава намаление на кражбите като цяло с 10%, спрямо предходната година. От общо разкритите 223 кражби /по чл. 194 от НК/ 109 престъпления са извършени от младежите до 30 г. При взломните и селскостопанските кражби се бележи устойчивост, като голяма част от тези престъпления остават неразкрити, включително и поради неподаване на сигнали от потърпевши лица.

При престъпленията срещу личността /убийства, телесни повреди и разврат/, бележим известно увеличение на извършителите с 10%.

През 2016 год. има регистрирани две тежки криминални престъпления - по чл.115 от НК- умишлено убийство, като единия от извършителите на престъплението, попада в графата "младежи".

Напоследък се наблюдава силно изразена форма на насилие - "агресията" от страна на младите хора, която в определен момент, прераства в различни телесни увреждания. От установените и разкрити 42 телесни повреди, 25 са извършени от наблюдаваната категория лица.

При грабежите по /чл.198 от НК/ е налице увеличение, като ясно се очертава факта, че извършителите на този вид престъпления, са предимно млади лица, които търсят бърз и лесен начин за набавяне на средства.

Като цяло при половите престъпления /изнасилване, съвкупление с малолетни, блудства/ през отчетния период, бележим известно устойчивост на престъпленията от този вид. От общо установените 6 извършители, едва един от тях попада в категорията. В тази категория се запазва традицията при ромския етнос, при които непълнолетни започват да съжителстват на семейни начала, в резултат на което, същите биват регистрирани като извършители на полови престъпления.

Наркоразпространението на територията на ОДМВР-Търговище е под влияние на тенденцията на наркопазарите в страната, като най-голям пазарен дял заема, канабисът следван от амфетамините. Въпреки, че броят на криминалните деяния на младежите, свързани с наркотици отбелязва нисък относителен дял, обезпокоителен е фактът, че за последната година бележим увеличение на регистрираните и разкрити престъпления.

Противодействието на употребата и наркоразпространението, на НВ, си остава един от основните приоритетите в дейността по противодействие на криминалната престъпност. По този показател са вложени доста усилия, които доведоха, до отчитане на положителни резултати.

При проведени 36 бр. СПО по линията са иззети, 1115,38 гр. суха тревиста маса /канабис, марихуана/, 48,97 гр. от рода на /метанфетамините/, 6 бр. зелени стръка "канабис", както и таблетки екстази.

При общо опасните престъпления свързани с палежи на лично имущество, МПС и други се забелязва тенденция на намаление. Устойчив е броят на деянията против реда и общественото спокойствие, но при хулиганските прояви сред младежите се отбелязва известно намаление. При посегателствата и отнемането на МПС, също се регистрира намаление в сравнение с предходната година, което се дължи и на различни фактори, свързани с пребиваването на младите хора извън страната. При престъпленията свързани с транспорта през отчетния период са регистрирани 4 пътнотранспортните произшествия с младежи, като пострадалите са 5 деца.

Степента на доверие към институциите и правоохранителните органи, е трудно да се установи без задълбочено и широкообхватно социологическо проучване сред младите хора. На тази база в няколко училища на Област-Търговище е проведена анонимна анкета за проучване на взаимодействието между училищното ръководство и органите на МВР. На зададените въпроси по голямата част от участниците отговарят положително на поставените въпроси свързани с доверието към правоохранителните органи.

Особено тревожно е насилието срещу и между децата: насилието на улицата и насилието в училище. Коренните причини на насилието и злоупотребата с децата са различни: бедността, маргинализацията, властовите взаимоотношения, патриархалните нагласи, радикалните промени в социалната среда, класовата диференциация,

разширяването на пропастта между тези, които имат и тези, които нямат и създаването на социално напрежение.

През годините, като основни способи на служителите от ОД МВР – Търговище, работещи с учениците и младежите от област Търговище са:

- провеждане на родителски срещи с участието на служители от полицията, при които се представя мултимедийна презентация на тема "Агресия и нейните форми на проявление в начална училищна възраст".

Чрез тези основни способи, полицията реализира образователни кампании и информационни инициативи за превенция сред подрастващите, а именно:

- "Не на тютюнопушенето и алкохола";
- "Как да се предпазим от сексуално насилие и трафик на хора";
- "Не на футболното хулиганство";
- "Мисли преди да седнеш за волана";
- "Не на домашното насилие";
- "Как да се живее по сигурно без оръжие и насилие";
- "Превенция на детско насилие, "Какво е насилие и как се стига до него";
- "Азбука на безопасността".

В ОД МВР – Търговище винаги се е отделяло сериозно внимание на превантивната дейност както спрямо извършителите на престъпления, така и на работата с всички млади хора за противодействие на насилието, като форма на агресия в обществения живот. В тази връзка голям принос при мероприятията свързани с профилактиката и превенция на Детската престъпност са допринесли разработените мерки за подобряване организацията и активизиране дейността на служителите от ОД на МВР – Търговище за гарантиране сигурността и закрилата на децата. Такива мерки са разработени и по съответните РУ от ОДМВР. В самите мерки са включени редица мероприятия, които са насочени към ограничаване на употребата на алкохол, тютюневи изделия, наркотични вещества и техните аналози сред младите хора, а именно, чрез провеждане:

- провеждане часове на полиция по различни теми свързани с профилактика и превенция на младежката престъпност;

- ежемесечно провеждане на полицейски операции по линията за ограничаване присъствието на млади хора в питейни заведения след 22.00ч и продажбата на алкохол и тютюневи изделия;

- извеждане на списъчен отчет на лица от горната категория и създаване на организация за тяхното оперативно и явно наблюдение от съответните органи;

- съвместно с МКБППМН към общините от област Търговище са проведени кампании и обучителни семинари на тема: "Не на дрогата и алкохола", "Превенция чрез спорт", "Хулиганство и вандализъм" и множество разнообразни дейности;

- дни на отворените врати, при които се демонстрира работа на служебно куче в различни ситуации свързани с установяване на евентуален извършител на престъпление по така наречените "горещи следи".

С оглед превенция и гарантиране сигурността на децата в Областта, в ОД МВР – Търговище, са предприети и се изпълняват редица мероприятия, целящи подобряване средата за сигурност на децата. Подобрява се партньорството с МКБППМН, с други органи и НПО, квалификационна дейност и работа по различни програми и проекти.

ИДПС при съответни РУ на МВР, вземат активно участие в мултидисциплинарни екипи по прилагане на координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца жертви или в риск от насилие и взаимодействие при кризисна интервенция на територията на Област Търговище.

В изпълнение на проект "Работа на полицията в училищата", съгласно графика в училищата намиращи се на територията на ОДМВР-Търговище са изнесени 148 броя лекции.

Съгласно изготвени графици на служителите от ОЗД при ДСП- Търговище, Попово и Омуртаг в района на съответните общините са извършени 36 бр. обходи, от междуведомствените мобилни групи за работа със скитащи, просещи и безнадзорни деца.

Периодично се извършват явни проверки в заведения, игрални зали и дискотеки, както и негласно наблюдение на всички съборища на криминалният контингент и такива на малолетни и непълнолетни лица с цел превенция. Изведени са на списъчен отчет всички малолетни и непълнолетни извършители на престъпления, с оглед тяхното наблюдение и извършване на непрекъснат контрол от съответните служители по райони.

Целогодишно се планират и провеждат редица проверки, съвместно с "РЗИ", "МОН" и други институции, целящи предотвратяване извършването на нарушения и престъпления срещу наблюдаваната категория лица.

Препоръки за превенция:

Превенцията сред децата и младежите е предпоставка за ограничаване на общата престъпност и грижа за бъдещето на нацията. От особено значение е извършването на ранна превенция на противообществените прояви, възпитанието в дух на отговорност и развиването на гражданска култура.

- Подпомагане на многодетни семейства, с цел получаването на адекватни родителски грижи и предотвратяване на попадането на децата в криминогенен и виктимогенен риск;
- Превенция на употребата на наркотици и злоупотребата с алкохол от деца и младежи;
- Разработване на програми за подпомагане на професионалната реализация на младежите;
- Структуриране на свободното време на децата и младежите;

- Превантивна работа с деца, необхванати от училище;
- Разработване и реализиране на програми за превенция на детската агресия на улицата;
- Разработване и реализиране на програми за превенция на насилието в училище;
- Превенция на създаването на детски криминализирани групи;
- Превенция на спортното хулиганство и използването на спорта като мощно средство за възпитание в дух на толерантност, честна игра и партньорство;
- Запознаване на децата с модели на безопасно поведение предпазващи ги от виктимизиране;
- Изграждане на умения и навици на децата за безопасно общуване в Интернет;
- Обучение на доброволци и развиване на доброволческа мрежа по линия на превенция на трафика на жени и деца.

През 2017 г., органите, институциите и всички неправителствени организации имащи отношение по проблемите свързани с престъпленията извършвани от млади хора, трябва да съобразяват превантивната си дейност с конкретните особености на района за ограничаване на специфичните криминогенни фактори. В тази връзка е необходимо изготвянето на различни програми и кампании с обучителна цел и превантивна насоченост, както създаване и разпространение на информационни печатни и видеоматериали по проблема.

МКБППМН в сътрудничество с инспекторите на ДПС, дирекциите за социално подпомагане и органите по образованието, чрез организиране на благотворителни кампании трябва да оказват социална подкрепа на младежи изпаднали в неравностойно положение.

Успоредно с органите на полицията, към общините работят и Местни комисии за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, чийто основен приоритет е установяването на причините за извършването на противообществени прояви от малолетни и непълнолетни, както и прилагане на различни методи за ограничаването им. По-чести са случаите на противообществени прояви сред по-ниските възрастови групи млади хора. През 2016 г. местната комисия за борба с протовообществени прояви на малолетни и непълнолетни в община Търговище проведе 46 възпитателни дела образувани по преписки от Районна прокуратура или сигнали от РУ „Полиция“ за противообществени прояви или престъпления извършени от 63 малолетни или непълнолетни лица. В община Антоново са разгледани делата на 5 лица на възраст между 10 и 18 години. В община Омуртаг през изминалата 2016 г. Местната комисия за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни разгледа 7 случая на правонарушения, извършени от младежи от 15 до 18 години. Взети бяха конкретни възпитателни мерки. В община Омуртаг 3 обществени възпитатели работиха активно с младежи, извършили противоправни деяния или с младежи в риск от извършване на такива.

МКБППМН целогодишно оказва съдействие на младите хора и на техните родители чрез:

1. Съдействие при подготовката на документите за настаняване.
2. Запознаване на непълнолетните и техните родители с Правилника за устройството и дейността на ВУИ и СПИ.
3. Съдействие при постъпването на непълнолетните в училището в определения от МОН срок.
4. Съдействие за своевременното завръщане на учениците в училище след ваканция, прекарана при семейството.
5. Наблюдение на непълнолетните от обществен възпитател по време на ваканциите.

12. Младите хора в малките населени места и селските райони

Основен проблем на младите хора от малките населени места и селски райони, както и на част от града е безработицата и липсата на възможности за пълноценна реализация, което води до икономическа зависимост на младите хора от семействата им. Общините Омуртаг, Антоново и Опака се характеризират с отдалеченост и разпокъсаност на населените места от центъра на общината и в тях повечето млади хора живеят в селата. Професионалната им реализация е в земеделието и фермерството. От 4604 млади хора в община Попово, 1999 живеят в селата. През последните години се наблюдава засилване на желанието за емиграция особено сред по-ниско образованата част. Високообразованите млади хора от общината не правят изключение от общата за страната тенденция да търсят реализация в големите градове на България, а част и от тях и в чужбина. Голяма част от младите хора над 22 години проявяват интерес към временна трудова миграция в чужбина - те са преди всичко със средно образование и/или без трудова квалификация.

Възрастовата структура в малките населени места и селските райони е силно деформирана и не може да осигури както възпроизводство на населението, така и възпроизводство на трудовия потенциал. В малките населени места и селските райони са концентрирани голяма част от младежите от ромски и турски етнически произход. Достъпът до формално и неформално образование, професионално образование и обучение, информация и консултиране на младите хора в малките населени места и селските райони е ограничен. Силно ограничени са също и възможностите за трудова реализация, което води до мигриране на младите хора от селата в по-големите общини и градове, където възможностите за намиране на работа са по-големи. Така в малките населени места и най-вече в отдалечените селски райони, като Антоново, Омуртаг и Опака младите хора изпадат в социална изолация, без равен достъп до качествено образование, здравеопазване, пазар на труда и др. ресурси на обществото. Добри мерки за тяхното социално включване са действащите програми и мерки на пазара на труда,

вкл. и възможностите на ОП „Развитие на човешките ресурси“, които им осигуряват макар и временна заетост и доходи, както и образователна и етническа интеграция.

През изминалите години оптимизирането на мрежата от училища, изразяващо се преди всичко в поетапното закриване на училища в малките селища в област Търговище, доведе до необходимостта от предприемане на мерки за осигуряване на равен достъп до образование на всички ученици от малките селища. В тази връзка по смисъла на чл. 26, ал.1, т.1-4 от Закона за народната просвета са създадоха средищни училища, които се намират в най-близкото населено място на територията на съответната община или на съседна община, където се обучават учениците от населените места, в които няма училище.

В рамките на проекта „Подобряване на качеството на образованието в средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на учебния процес“ се включиха 28 средищни училища от област Търговище, като финансовата схема предвижда пълен обхват на всички ученици, желаещи да участват в целодневното обучение. На средищните училища се предоставят допълнителни средства за осигуряване обучението на пътуващите ученици за транспортни разходи, средства за целодневна организация на учебния ден и за столово хранене за пътуващи ученици от първи до осми клас.

По традиция в училищата, в които напускат голям брой ученици, се планират дългосрочни стратегии за превенция на проблема - разработват се училищни политики, анализират се рисковите фактори, развива се ресурсът от педагогически специалисти в тази насока и пр.

Най-значими усилия и пакети от мерки са наложителни в училищата, в които се обучават ученици със смесен етнически произход, където се залага на създаването на среда на равнопоставеност, премахване на сегрегацията на основата на етническа принадлежност, привличане и задържане на учениците с дейности, осигуряващи етническо и културно многообразие, подпомагане на учениците, трудно владеещи български език и др. В тази връзка сериозен принос има прилагането на започналите преди десет години дейности по „Проект на отпадането на ромските ученици от училище“ към Център за междуетнически диалог и толерантност „Амалипе“, подкрепен от МОН. В рамките на проекта се включват застрашени ученици в извънкласни форми, което спомага за интегрирането им в училищната среда.

Работата по двата проекта по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ „УСПЕХ“ и „Подобряване на качеството на образованието в средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на учебния процес“ има важно значение за етническата интеграция на учениците и задържането на застрашените от напускане на училище. Тези проекти имат също принос за осигуряването на качествен образователно-възпитателен процеси, както и да се осмисли свободното време на учениците.

Състоянието на населението в населените места, в които се намират образователните институции, е в тясна зависимост с функционирането им. Тази зависимост се засилва особено в настоящия етап, когато функциите на образованието се изменят и то е длъжно да поеме икономически и социални задачи, каквито в миналото не са му били присъщи. Въпреки индивидуалния облик на всяко училище, изграждан през годините, демографските процеси, свързани с трайното намаляване на раждаемостта, създава предпоставки за оптимизация на училищната мрежа. Образователната система в областта е поставена пред дилемата да осигури възможност учениците да бъдат извозвани до училища със съвременна материално-техническа база и с добри условия за почивка и изхранване, както и да получават образование, съответстващо на потребностите на съвременния живот. В тази връзка и по смисъла на разпоредбите на Закона предучилищното и училищното образование остават средишните училища, които се намират в най-близкото населено място на територията на съответната община или на съседна община, където се обучават учениците от селищата, в които няма училище. Новият закон позволява преобразуване на сега действащите училища в друг вид, като например обединените, както и възможност за организиране на обучение в профилирана подготовка в професионалните гимназии или за професионална подготовка в профилираните гимназии.

През учебната 2016/2017 година се осъществяват дейностите за изпълнението по проект BG05M2OP001-2.004-004 „Развитие на способностите на учениците и повишаване мотивацията им за учене чрез дейности, развиващи специфични знания, умения и компетентности (ТВОЯТ ЧАС) –фаза II“ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020. Основна цел на проекта е създаване на условия за повишаване потенциала на учениците и на възможностите им за успешно завършване на средното образование чрез допълване, развиване и надграждане на техните знания, умения и компетентности, придобити в рамките на задължителната им подготовка в училище.

Специфични цели на проекта са: Развитие на уменията за учене, компетентностите, творческите и спортните способности на учениците в тематични области, които са извън включените в задължителната училищна подготовка; преодоляване на образователните дефицити на учениците, които срещат затруднения в подготовката си по задължителните дейности в училище и повишаване на мотивацията им за учене; повишаване на образователните постижения на учениците в определени научни области; създаване на ефективни механизми за участие на общността и родителите/близките на учениците в дейностите на училищата, с което ще се подпомогне изборът на ефективен набор от извънкласни дейности по интереси и дейности за преодоляване на образователните дефицити на учениците и др.

Постигането на качествено образование предполага максимално насърчаване на учениците да посещават училище и активно да участват в образователно-възпитателния

процес. Извършени са проучвания в регионален план с цел подпомагане и разработване на ефективни политики срещу допускането на отсъствия без уважителни причини от учениците. Налице са убедителни данни, че се обособяват рискови групи ученици, които са засегнати в по-голяма степен от проблема. В тази връзка важна страна от регионалната и училищните образователни политики е да се поощряват инициативите на ръководствата и на педагогическите специалисти за намаляване на неизвинените отсъствия на учениците.

Основната институция, която задоволява духовните потребности на младите хора в селата са читалищата, където се организират множество общоселски празници и годишнини. Осигуряването на безплатен достъп до информация от страна на читалищата става през цялата година в читалищата, работещи по програма „Глобални библиотеки“. От 2010 г. в резултат на инициативата „Глобални библиотеки“ в град Омуртаг и в селата Камбурово, Врани кон, Пъдарино, Обител, Плъстина се оборудваха компютърни зали със свободен режим на ползване и достъп до интернет. Тези зали се ползват предимно от младите хора. Все още има населени места в общините, в които поради ограничения на релефа няма интернет-покритие. Младите хора в тези села са практически изолирани и това създава проблем в задържането им в съответните населени места.

13. Управление на младежката политика

С приемането на Закона за младежта и Националната стратегия за младежта 2012 -2020 г. се децентрализира планирането на политиката за младежта. Дава се възможност на заинтересованите страни на местно и регионално ниво да участват активно при формиране на местните политики за развитие и подкрепа на младите хора. За да бъде гарантирано постигането на целите, е необходимо младите хора в общините да участват активно в целия процес на планиране със свои идеи, мнения и предложения. Изготвянето на Годишните общински планове и Плана за младежта на област Търговище трябва да се базират на задълбочен анализ на потребностите, който да се актуализира в началото на всяка година. Важно условие за успех е създаването на система за наблюдение и оценка на областно и общинско ниво с измерими индикатори. Все още няма изградени областни и общински органи за координация и взаимодействие между институциите, НПО, местните власти и представителите на младежите за изпълнение на политиките за младежта на регионално и местно ниво.

III. ПРИОРИТЕТИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА РЕГИОНАЛНАТА ПОЛИТИКА ЗА МЛАДЕЖТА И МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ

ОСНОВНИ ПРИОРИТЕТИ:

Приоритет 1. Насърчаване на икономическата активност и кариерното развитие на младите хора

Специфични цели:

- Подобряване на качеството на средното и висшето образование, насърчаване на ученето през целия живот;
- Улесняване на прехода от образование към заетост;
- Насърчаване на работодателите да осигуряват възможности за повишаване на квалификацията на млади работници и служители;
- Улесняване на достъпа до висше образование;
- Създаване на благоприятна среда за професионална реализация и кариерно развитие на младите специалисти;
- Разкриване на нови работни места и развитие на пазара на труда, стимулиращи включването и кариерното развитие на младите хора;
- Насърчаване на икономическата активност на младите хора;
- Активно включване на младите хора в изграждането на пазарна икономика;
- Успешно съвместяване на професионалния и личния живот на младите хора;
- Разширяване на достъпа до услуги за трудова реализация и стимулиране на предприемачеството и развитието на бизнес умения.

Дейности:

1. Осигуряване на чиракуване и стажуване.
2. Засилване на ефективността на връзките между образователните и обучителните институции и бизнеса за улесняване на прехода от образование към заетост.
3. Създаване на възможности за стажове в областната и общинска администрация на студенти от висшите училища.
4. Стимулиране участието на работодатели, които подкрепят професионалната интеграция на младите хора и повишават производителността и адаптивността на заетите младежи.
5. Намаляване на броя на необхванатите и преждевременно напусналите образователната система лица в задължителна училищна възраст.
6. Консултиране на предприемчиви млади хора с цел развитие на собствен бизнес и развитие на мрежа от бизнес центрове в тяхна помощ.
7. Оборудване и адаптиране на работни места за младежи с увреждания.
8. Създаване на условия за баланс между професионалния и личния живот.

Приоритет 2. Подобряване на достъпа до информация и качествени услуги

Специфични цели:

- Улесняване на достъпа до качествени услуги за специална подкрепа на пълноценното, личностно и обществено развитие на младите хора в съответствие с потребностите и интересите им;
- Формиране на информационна политика, насочена към младите хора;
- Осигуряване на достъп до услуги за развитие, основани на младежката работа, индивидуалния подход и оценка на конкретните потребности и особености на младежката възраст;
- Създаване на благоприятни условия за нормалното функциониране на младежкия информационен център;
- Стимулиране на неформалното обучение сред младите хора;
- Развитие на таланта, творческите умения и културното изразяване на младите хора.

Дейности:

1. Подпомагане на младежкия информационен център.
2. Разработване и разпространение на информационни материали.
3. Предоставяне на актуална, систематизирана и достъпна информация.
4. Организиране на областни и общински информационни кампании.
5. Популяризиране формите на неформалното обучение.
6. Насърчаване на приноса на младежката работа за реализация на творческите способности на младите хора.

Приоритет 3. Насърчаване на здравословния начин на живот

Специфични цели:

- Насърчаване на здравословния начин на живот на младите хора;
- Превенция на факторите, създаващи риск за здравето на младите хора;
- Повишаване на сексуалната култура на младите;
- Насърчаване на физическата активност и спорта сред младите хора.

Дейности:

1. Насърчаване и подпомагане на сътрудничеството между здравните специалисти, младежките и спортните организации за утвърждаване на здравословен начин на живот сред младите хора.
2. Подобряване на достъпа на младите до подходящи за тях качествени услуги и до съвременна научна информация по въпросите на сексуалното и репродуктивното здраве, превенция на нежелана бременност и на болести, предавани по полов път.
3. Реализиране на програми за стимулиране на детския и младежки спорт и туризъм.
4. Мотивационни и информационни кампании за повишаване на спортната култура на младите.

5. Повишаване на броя млади хора, практикуващи спортни дейности.

Приоритет 4. Превенция на социалното изключване на млади хора в неравностойно положение

Специфични цели:

- Синхронизиране на младежката политика за лица в неравностойно положение с мерките за закрила на детето;
- Осигуряване на социални услуги за младите хора в неравностойно положение;
- Повишаване капацитета и броя на младежките работници за работа с млади хора в социален риск;
- Насърчаване на сътрудничеството между младежките работници и младежките лидери за приобщаване на младите хора в социален риск;
- Подпомагане на уменията за адаптация и повишаване на пригодността за заетост на младежите в неравностойно положение;
- Ограничаване на предаването на социално изключване между поколенията.

Дейности:

1. Сформиране на работни групи между социални работници и младежки работници.
2. Организиране на младежки семинари, обучения и конференции.
3. Разработване и издаване на Наръчници и ръководства за работа.

Приоритет 5. Развитие на младежко доброволчество

Специфични цели:

- Въвеждане и поддържане на ефективни практики за управление на млади доброволци за набиране, обучение, стимулиране, наблюдение и оценка, както и за признание на постиженията им;
- Гарантиране правата на младите доброволци;
- Насърчаване и организиране участието на млади хора в доброволчески инициативи;
- Удостоверяване и признаване на придобитите знания, опит и умения, получени от младите хора в доброволчески инициативи;
- Популяризиране на младежкото доброволчество в обществото.

Дейности:

1. Организиране на кампании за набиране, ориентиране, обучение, признаване и награждаване на доброволци.
2. Осъществяване на младежки дейности и инициативи с участието на доброволци.
3. Осъществяване на обмен на доброволци и доброволчески практики в България.
4. Организиране на младежки конференции.
5. Подготовка и разпространение на наръчници и ръководства за работа с млади доброволци.

6. Насърчаване и подпомагане на участието на българските младежи в международното младежко доброволчество.

Приоритет 6. Повишаване на гражданската активност

Специфични цели:

- Насърчаване на инициативи на неорганизирани млади хора;
- Насърчаване на самоорганизирането на младите хора;
- Популяризиране и мултиплициране на добри практики на младежка гражданска активност;
- Насърчаване на гражданското образование и обучение по въпросите свързани с правата на младите хора, борбата с дискриминацията и равнопоставеността между половете;
- Младежко лидерство;
- Осигуряване на ефективно представителство на интересите на младите хора във формирането, изпълнението и оценката на секторните политики на национално, областно и общинско ниво;
- Запознаване на младите хора с публичните институции и с начина на тяхното функциониране;
- Насърчаване на създаването и развитието на младежко представителство във взимането, изпълнението и оценката на решения, касаещи младите хора;
- Популяризиране на актуални теми в изпълнение на политиките на Европейския съюз, Съвета на Европа и ООН по отношение на младите хора.

Дейности:

1. Проучване на мнението и нагласите на младежите.
2. Разработване и разпространение на информационни и обучителни материали.
3. Организиране на областни информационни кампании.
4. Организиране на конференции, младежки дискусии, конкурси и викторини.
5. Обмяна на опит и добри практики.
6. Създаване на консултативен съвет по въпросите за младежта.

Приоритет 7. Развитие на младите хора в малките населени места и селските райони

Специфични цели:

- Осигуряване на ефективен достъп до информация, обучение и консултиране на младите хора в малките населени места и селските райони;
- Повишаване на икономическата активност и създаване на възможности за професионална реализация на младите хора;
- Електронно приобщаване на младите хора в селските райони към социалните мрежи;
- Насърчаване на участието на младите хора в местното самоуправление.

Дейности:

1. Проучване на мнението и нагласите на младите хора от селските райони.
2. Насърчаване и подпомагане на читалищата, като средища за информация.
3. Разработване и разпространение на информационни и обучителни материали.
4. Въвеждане на изнесени мобилни форми на младежка работа.
5. Предоставяне на индивидуални и групови консултации.
6. Организиране на областни информационни кампании.
7. Сформиране на младежки групи за местно развитие.

Приоритет 8. Развитие на межкултурния и международния диалог**Специфични цели:**

- Изграждане на умения за работа в мултикултурна среда;
- Насърчаване и подпомагане опознаването на отделните етнически общности и техните култури за стимулиране на толерантност, разбирателство, взаимодействие и диалог между общностите;
- Стимулиране и подпомагане на участието на българските младежи в международни и европейски младежки движения;
- Насърчаване на мобилността на младите хора в страната и в чужбина;
- Популяризиране на Европейското сътрудничество в младежката сфера.

Дейности:

1. Проучване на мнението и нагласите на младежите.
2. Разработване и разпространение на информационни и обучителни материали.
3. Организиране на областни информационни кампании, инициативи и събития.
4. Организиране на конференции, младежки дискусии, конкурси и викторини.
5. Обмяна на опит и добри практики.

Приоритет 9. Повишаване на ролята на младите хора в превенцията на престъпността**Специфични цели:**

- Стимулиране на активното участие на младите хора в превенцията на престъпността, особено в превенцията на правонарушенията, извършени от млади хора;
- Ангажиране на местната власт, младежките организации и медиите в превенцията на правонарушенията, извършвани от младежи;
- Изграждане на доверие между младите хора и правоохранителните органи;
- Развитие на култура на пътна безопасност сред младите хора.

Дейности:

1. Организиране на информационни и образователни кампании за превенция на правонарушенията, извършвани от младежи.

2. Инициране на нормативни промени, чрез които да бъдат въведени ефективни мерки за превенция.
3. Подбор и подготовка на специалисти във всички видове институции и организации за развитие на нагласите, знанията и умения за оказване на помощ и подкрепа на младежи с поведенчески проблеми.
4. Насочване на спортни прояви за превенция на младежката престъпност в специализираните институции за млади правонарушители.
5. Реализиране на младежките спортни организации в превенцията на детската и младежка престъпност.
6. Подобряване на достъпа до правосъдие и до качествена правна помощ за младите правонарушители.
7. Организиране на програми за пътна безопасност.

IV. ОПИСАНИЕ НА СЪВМЕСТНИТЕ ДЕЙНОСТИ, КОИТО ДОПРИНАСЯТ ЗА ПОСТИГАНЕ ЦЕЛИТЕ НА ОБЩИНСКИТЕ, ОБЛАСТНИТЕ И НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА МЛАДЕЖТА

Планирани дейности по общини, приети с решение на Общинските съвети:

1. Община Търговище

№	Дейност	Срок/Период	Отговорни институции	Финансов ресурс
1	Представяне книгата за Куруто на Стефан Николаев, по повод 139 г. от Освобождението на Търговище	26 януари 2017 г.	РБ"П. Стъпов"; Регионален исторически музей - Търговище	РБ"П. Стъпов"; Регионален исторически музей - Търговище
2	Провеждане на общинските първенства от ученическите игри по баскетбол, волейбол, тенис на маса.	м. януари - 2017 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	ЦПЛР-ОДК-Търговище
3	Драматизация за малки и големи „Снежанка и седемте джуджета“	м. януари - 2017 г.	I СУ „Св. Седмочисленици	I СУ „Св. Седмочисленици
4	Популяризиране до училища в областта и страната на статута на Четвърти национален конкурс „България в картини и слово“ и осъществяване на дейностите по графика на конкурса.	м. януари – м. февруари 2017 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	ЦПЛР-ОДК-Търговище
5	Включване на библиотекар-специалист, работещ с млади хора в Общински консултативен младежки съвет	м. януари - 2017 г.	РБ"П. Стъпов";	РБ"П. Стъпов";
6	Провеждане на областно обучение на доброволци за работа с деца, клиенти на социални услуги	м. януари - 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст (ОС на БЧК)	ОС на БЧК
7	Дискусионен клуб „Естествен свят“ при читалище „Напредък-1864“ - лекция на Елка Стоилова	м. януари - 2017 г.	Образцово Народно Читалище "НАПРЕДЪК-1864" Търговище	Образцово Народно Читалище "НАПРЕДЪК-1864" Търговище
8	В помощ на учебния процес в училище – прожекции на анимационни, игрални и научно-популярни филми	м. януари – м. юни 2017 г.	РБ"П. Стъпов";	РБ"П. Стъпов";
9	Обучение на членовете на Ученическите екипи по първа помощ	м. януари – м. май 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст	ОС на БЧК

			(ОС на БЧК)	
10	Ежемесечно организиране на информационен ден за презентирание локални и публикувани в сайта на библиотеката Бази данни, по предварително изготвен график с училищата в Търговище	целогодишно - 2017 г.	Регионален инспекторат по образование, училища в града	Не е необходим
11	Обхващане на децата и младите хора във форми за съвременно здравно образование, основано на подхода „Умения за живот“ – обучения.	януари-декември 2017 г.	Общински съвет по наркотични вещества	Общински съвет по наркотични вещества
12	Обучения на доброволци за обучители по метода „Връстници обучават връстници“.	януари-декември 2017 г.	Общински съвет по наркотични вещества	Общински съвет по наркотични вещества
13	Прилагане на програми за превенция, основана на подхода „Връстници обучават връстници“.	януари-декември 2017 г.	Общински съвет по наркотични вещества	Общински съвет по наркотични вещества
14	Организиране на видеопроекции на интерактивен клип „Интервюто“ и дискусии с ученици от 5 до 12 клас, стимулиращи алтернативно на употребата на наркотици поведение.	януари-декември 2017 г.	Общински съвет по наркотични вещества	Общински съвет по наркотични вещества
15	Превантивно-информационни срещи с ученици: „Разговори от първо лице“.	януари-декември 2017 г.	Общински съвет по наркотични вещества	Общински съвет по наркотични вещества
16	Разработване и разпространение на превантивно-информационни материали – брошури, листовки, флайери, тетрадки и др.	януари-декември 2017 г.	Общински съвет по наркотични вещества	Общински съвет по наркотични вещества
17	Предоставяне на информация на децата и младите хора за извънкласни форми и клуб по интереси, насочени към ангажиране на свободното им време.	януари-декември 2017 г.	Общински съвет по наркотични вещества	Общински съвет по наркотични вещества
18	Отбелязване на световни и международни дни	януари-декември 2017 г.	Общински съвет по наркотични вещества	Общински съвет по наркотични вещества
19	Осигуряване заетост на младежите от Община Търговище, чрез устройване	м. януари-м. декември 2017 г.	Дирекция „Бюро по труда“ (ДБТ)	Не е необходим

	на обявени несубсидирани СРМ (на първичен пазар)			
20	Организиране на срещи с младежи завършващи средно образование за информиране за възможностите за трудовата им реализация	м. януари-м. декември 2017 г.	Дирекция „Бюро по труда“ (ДБТ)	Не е необходим
21	Осигуряване на заетост на младежите от Община Търговище, чрез включване в утвърдените в Закона за насърчаване на заетостта програми и мерки за заетост и обучение	м. януари-м. декември 2017 г.	Дирекция „Бюро по труда“ (ДБТ)	Национален план за действие по заетостта (НПДЗ) 2017 г.
22	Включване в обучение и заетост по проект „Обучение и заетост на младите хора“ от Оперативна програма за развитие на човешките ресурси	м. януари-м. декември 2017 г.	Дирекция „Бюро по труда“ (ДБТ)	Оперативна програма развитие на човешките ресурси-2014 г.-2020 г.
23	Осигуряване на възможност за придобиване на трудов стаж на безработни младежи завършили висше образование с цел улесняване на прехода между образование и заетост в институции от публичната администрация	м. януари-м. декември 2017 г.	Дирекция „Бюро по труда“ (ДБТ)	Национален план за действие по заетостта
24	„А и Б в програмирането“ – работа с робота „Финч“ семинар-обучение	м. февруари 2017 г.	РБ»П.Стъпов»; ПГИИ	РБ»П.Стъпов»;
25	Драматизация „Разпитът на Васил Левски пред съда“	м. февруари 2017 г.	І СУ «Свети Седмочисленици» гр. Търговище	І СУ «Свети Седмочисленици» гр. Търговище
26	Отбелязване на 17 февруари – Ден на спонтанните актове на доброта от членовете на ТУП – среща с потребителите на Дневен център за възрастни хора „Дар“	м. февруари 2017 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	ЦПЛР-ОДК-Търговище
27	Участие на младежи от ТУП в Десета национална младежка среща „Младите – активни граждани“ в гр. Горна Оряховица	23-26 февруари 2017 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	ЦПЛР-ОДК-Търговище
28	Концерт за празника „Свети Валентин“	м. февруари 2017 г.	Образцово Народно Читалище „НАПРЕДЪК-1864“	Образцово Народно Читалище „НАПРЕДЪК-1864“ Търговище

			Търговище	
29	„Да сте бели и червени, като слънцето засмени“ – традиции и обичаи, свързани с Баба Марта и изработване на мартеници	28 февруари 2017 г.	РБ»П.Стъпов»;	РБ»П.Стъпов»;
30	Провеждане на ателиета с деца от приемни семейства	м. февруари – м. декември 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст (ОС на БЧК)	ОС на БЧК
31	Провеждане на кампании за борба с ХИВ/СПИН и Сексуално предавани инфекции по повод Световния ден за борба със СПИН-1 декември и деня на влюбените 14 февруари	м. февруари и м. декември 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст (ОС на БЧК)	ОС на БЧК
32	18 - ти общински конкурс за творчество " Слово и багра " за литература под надслов: „За емотиконите и хората“	м. февруари 2017 г.	ЦМДИ	ЦМДИ
33	Отбелязване на Денят на влюбените – 14 февруари	м.февруари 2017 г.	Клуб на НСО	Клуб на НСО
34	Включване в националната инициатива „ЩАФЕТА ЗА ЖИВОТ“	м. февруари 2017г.	Клуб на НСО	Клуб на НСО
35	„Денят на розовата фланелка“	м. февруари 2017г.	Клуб на НСО	Клуб на НСО
36	„Пролетен лекоатлетически крос“	м. март 2017 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	ЦПЛР-ОДК-Търговище
37	Пролетна фиеста – публична изява на Школата по изобразителни изкуства, посветена на настъпващата пролет, със съдействието и участието на младежите от ТУП.	м. март 2017 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	ЦПЛР-ОДК-Търговище
38	Инициатива за 1 март – посещение на Комплекс за психично-здравни грижи в общността в кв.“Бряг“	м. март 2017 г.	Клуб на НСО	Клуб на НСО
39	България и българите” – Национална лектория	м. март 2017 г.	Образцово Народно Читалище "НАПРЕДЪК-1864" Търговище	Образцово Народно Читалище "НАПРЕДЪК-1864" Търговище
40	Провеждане на детски утра „Вече сме читатели“ с първокласници от училищата в града	м. март, м.април, м.май 2017 г.	II СУ „Проф.Н.Маринов“	II СУ „Проф.Н.Маринов“

41	Литературно матине – XI клас „Поезията – ласка за душата“, по повод 21 март - Световен ден на поезията	19 март 2017 г.	II СУ „Проф.Н.Маринов“	II СУ „Проф.Н.Маринов“
42	Отбелязване на денят на хората със синдром на Даун	21 март 2017 г.	Клуб на НСО	Клуб на НСО
43	„В поетичния свят на Пенчо Славейков“ - 150 г. от рождението на Пенчо Славейков- открит урок	21 март 2017 г.	Училища в града	Училища в града
44	Организиране на среща с институции за превенция на противообществените прояви сред младежта, по повод Световния ден на социалната помощ	26 март 2017 г. и 4 юни 2017 г.	Регионална здравна инспекция, Асоциация «НАЯ», Клуб на НСО, Български червен кръст	Не е необходим
45	„Книжки, които днес четете, голям и умен ще расте“ - деца от детските градини на гости на библиотеката, по случай 2 април – Международен ден на детската книга - карнавал	3 април 2017 г.	РБ»П.Съпов»;	РБ»П.Съпов»;
46	„Великденска магия“ изложба базар	10-13 април 2017 г.	РБ»П.Съпов»;	РБ»П.Съпов»;
47	„Четенето - необходимост и удоволствие“ маратон на четенето	21 април 2017 г.	РБ»П.Съпов»;	РБ»П.Съпов»;
48	Отбелязване на 22 април – Ден на земята с публична спортна проява	22 април 2017 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	ЦПЛР-ОДК-Търговище
49	Отбелязване Ден на Земята	м. април 2017 г.	I СУ „Св. Седмочисленици	I СУ „Св. Седмочисленици
50	Национална среща на детските парламенти, организирана от МОН	м. април 2017 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	ЦПЛР-ОДК-Търговище
51	Самостоятелен концерт на Анастасия Живкова Иванова /певица/	м. април 2017 г.	Образцово Народно Читалище “НАПРЕДЪК-1864” Търговище	Образцово Народно Читалище “НАПРЕДЪК-1864” Търговище
52	Отбелязване Международния ден на книгата.	м. април 2017 г.	РБ»П.Съпов»;	РБ»П.Съпов»;
53	Представяне на годишната продукция на научните работници от Търговищкия край за 2016 г.	м. април 2017 г.	РБ»П.Съпов»;	РБ»П.Съпов»;
54	Провеждане на областно състезание на Ученическите екипи по първа помощ	м. април 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст	ОС на БЧК

			(ОС на БЧК)	
55	Организиране и провеждане на акции и кампании по повод Великден с участието на деца от уязвимите групи	м. април 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст (ОС на БЧК)	ОС на БЧК
56	Провеждане на обучения по първа помощ на доброволци от клубовете на БМЧК в областта	м. април - м. май 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст (ОС на БЧК)	ОС на БЧК
57	Провеждане на областни обучения за доброволци по Превенция на ХИВ/СПИН и сексуално предавани инфекции, Превенция на зависимости и по Здравословно хранене и здравословен начин на живот	м. април – м. ноември 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст (ОС на БЧК)	ОС на БЧК
58	Да почистим природата около с. Момино	м. април 2017 г.	Клуб на НСО	Клуб на НСО
59	Дискусии по училищата за прожектиране на филма „Интервюто“, изработен от доброволци от ЦРД към Клуба.	в рамките на учебната година - 2017 г.	Клуб на НСО	Клуб на НСО
60	Празник за деня на влюбените – 14.02.2017г.	м. февруари 2017г.	I СУ „Св. Седмочисленици“	I СУ „Св. Седмочисленици“
61	Клуб „Евронавигатор“ – информационно студио с използване ИКТ на тема: „Ние и Европа“	м. януари – м. юни 2017 г.	II СУ „Проф.Н.Маринов“	II СУ „Проф.Н.Маринов“
62	Младежка борса за идеи“ група във фейсбук за позитивните хора, на които принадлежи утрешния ден – предоставена възможност на младите хора в полза на обществото да споделят своите предложения и идеи;	м. януари – м. декември 2017 г.	II СУ „Проф.Н.Маринов“	II СУ „Проф.Н.Маринов“
63	„Музикантите от Втора“ – общодостъпна група във фейсбук за приятели на музиката;	м. януари – м. декември 2017 г.	II СУ „Проф.Н.Маринов“	II СУ „Проф.Н.Маринов“
64	Литературно четене „Любовта е.....“	м. април 2017 г.	II СУ „Проф.Н.Маринов“	II СУ „Проф.Н.Маринов“
65	Традиционен общински конкурс за изработване на творби от рециклирани материали под надслов „Еко фантазии“	м. април - 2017 г.	ЦМДИ	ЦМДИ
66	Общински турнир по мини	м. април –	ПГ по ТХВТ	ПГ по ТХВТ „Алеко

	футбол за купата на ПГТХВТ	м.май 2017 г.	„Алеко Константинов“ - Търговище	Константинов“ - Търговище
67	Благотворителната кампания за подпомагане на хронично болните деца;	м. май 2017 г.	II СУ „Проф.Н.Маринов“	II СУ „Проф.Н.Маринов“
68	Тържествено награждаване на участниците в IV Национален конкурс „България в картини и слово“ с участието на ТУП	11 май 2017 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	ЦПЛР-ОДК-Търговище
69	Национална библиотечна седмица	8-12 май 2017 г.	РБ»П.Стъпов»;	РБ»П.Стъпов»;
70	„Кога ще ги стигнем европейците?“ – по повод 9 май – Ден на Европа – дискуссионно студио	9 май 2017 г.	РБ»П.Стъпов»;	РБ»П.Стъпов»;
71	Традиционна среща за връчване грамоти за най-добър читател - с концерт, посветен на Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост.	22 май 2017 г.	Народно читалище «Напредък», ЦПЛР-ОДК-Търговище	Народно читалище «Напредък», ЦПЛР-ОДК-Търговище
72	Майски литературни вечери	м. май 2017 г.	Образцово Народно Читалище "НАПРЕДЪК-1864" Търговище	Образцово Народно Читалище "НАПРЕДЪК-1864" Търговище
73	Театър в библиотеката: „В полите на Витоша“ и „Пеперудите са свободни“	м. май 2017 г.	II СУ „Проф.Н.Маринов“	II СУ „Проф.Н.Маринов“
74	Участие на Клуб „Аероелит“ в национални ученически състезания по авио и ракетомоделизъм	м. май 2017 г.	ЦМДИ	ЦМДИ
75	Годишна продукция на Школа за модерен балет „ВЕГА“	м. май 2017 г.	ЦМДИ	ЦМДИ
76	Участие в прояви посветени на 9 май – „Ден на Европа“	м. май 2017 г.	ЦМДИ	ЦМДИ
77	Ваканция в библиотеката – по предварително изготвен график	м. юни – м.септември 2017 г.	РБ „П.Стъпов“	РБ „П.Стъпов“
78	Участие в проект „Студентски практики“	м. юни – м.декември 2017 г.	РБ „П.Стъпов“	РБ „П.Стъпов“

79	Класова продукция на Вокална студия при читалище „Напредък-1864“	м. юни 2017 г.	Образцово Народно Читалище "НАПРЕДЪК-1864" Търговище	Образцово Народно Читалище "НАПРЕДЪК-1864" Търговище
80	Провеждане на кръг от Национален шампионат по приложно колоездене	16-17 юни 2017 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	ЦПЛР-ОДК-Търговище
81	Дискусия, организирана от ТУП с представители на училищни съвети от училищата на гр. Търговище на тема „Възможности за кариерно развитие на младите хора в родния град“	Първата половина на м. юни 2017 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	ЦПЛР-ОДК-Търговище
82	Годишна изложба на школа за изобразително изкуство „Шарени пръсти“,	м. юни 2017 г.	Образцово Народно Читалище "НАПРЕДЪК-1864" Търговище	Образцово Народно Читалище "НАПРЕДЪК-1864" Търговище
83	Организиране и провеждане на акции и кампании по повод Първи юни „Деня на детето“ с участието на деца от уязвимите групи	м. юни 2017 г.	ОС на БЧК	ОС на БЧК
84	ДФА „Шарено герданче“ ще отбележи 15 години от създаването си.	м. юни 2017 г.	ЦМДИ	ЦМДИ
85	Осигуряване на възможност за придобиване на трудов стаж на безработни младежи, завършили висше образование, с цел улесняване на прехода между образование и заетост в публични институции	м. юли 2017 г.	РБ „П.Стъпов“, Професионални гимназии, Дирекция „Бюро по труда“ (ДБТ)	Национален план за действие по заетостта 2017 г. (НПДЗ)
86	Лятна читалня, в рамките на един месец.	м. август 2017 г.	РБ „П.Стъпов“	РБ „П.Стъпов“
87	„Работилници за малки и големи“ - отбелязване на 12 август – „Международен ден на младежта“.	м. август 2017 г.	ЦМДИ	ЦМДИ
88	Лятна читалня	м. юли – м. август 2017 г.	Клуб на НСО	Клуб на НСО
89	Дарителска кампания „Да стоплим детските сърца“	м. август 2017 г.	Клуб на НСО	Клуб на НСО
90	Кампания за набиране на	м. септември	Клуб на НСО	Клуб на НСО

	доброволци	2017 г.		
91	III фестивал на здравословния начин на живот „ Здравей Здраве“	м. септември 2017 г.	Образцово Народно Читалище "НАПРЕДЪК-1864" Търговище	Образцово Народно Читалище "НАПРЕДЪК-1864" Търговище
92	1 октомври – Ден на българската поезия	м. септември 2017 г.	Образцово Народно Читалище "НАПРЕДЪК-1864" Търговище	Образцово Народно Читалище "НАПРЕДЪК-1864" Търговище
93	Организация и провеждане на турнири по футбол, общински етапи от ученическите игри 2017/2018г	м. октомври 2017 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	ЦПЛР-ОДК-Търговище
94	Провеждане на общински крос по случай 1 ноември - Ден на народните будители и спортни игри	1 ноември 2017 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	ЦПЛР-ОДК-Търговище
95	„Храним ли се здравословно?“ по повод 8 ноември – Европейски ден на здравословното хранене - дискусия	9 ноември 2017 г.	Клуб "Естествен свят"	Клуб "Естествен свят"
96	Седмица на здравословното хранене	м. ноември 2017 г.	ПГ по ТХВТ „Алеко Константинов“ - Търговище	ПГ по ТХВТ „Алеко Константинов“ - Търговище
97	Коледна изложба - състезание	м. декември 2017 г.	ПГ по ТХВТ „Алеко Константинов“ - Търговище	ПГ по ТХВТ „Алеко Константинов“ - Търговище
98	Провеждане на общинско първенство по бадминтон и шахмат етап от ученическите игри.	м. декември 2017 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	ЦПЛР-ОДК-Търговище
99	Отбелязване на 1 декември – „Световен ден на борба срещу СПИН“	м. декември 2017 г.	Клуб на НСО	Клуб на НСО
100	Отбелязване на 5 декември – Ден на доброволеца	5 декември 2017 г.	Клуб на НСО	Клуб на НСО
101	Ангелска елха	м. декември 2017 г.	Клуб на НСО	Клуб на НСО
102	Коледа в Помощното училище в Търговище	м. декември 2017 г.	Клуб на НСО	Клуб на НСО
103	Организиране и провеждане на акции и кампании по повод Коледа с участие на	м. декември 2017 г.	ОС на БЧК	ОС на БЧК

	деца от уязвимите групи			
104	Провеждане на обучения за повишаване капацитета на доброволците на БМЧК от всички областни клубове	През цялата 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст (ОС на БЧК)	ОС на БЧК
105	Провеждане на фондонабирателни кампании на БМЧК	През цялата 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст (ОС на БЧК)	ОС на БЧК
106	Участие във фондонабирателни кампании на областната организация на БЧК	През цялата 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст (ОС на БЧК)	ОС на БЧК
107	Поддържане на партньорства с други младежки и неправителствени организации	През цялата 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст (ОС на БЧК)	ОС на БЧК
108	Организиране на демонстрации и симулации по първа помощ и реакция при кризи.	През цялата 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст (ОС на БЧК)	ОС на БЧК
109	Стартиране на програма „Хелфи“ в поне едно училище в областта	През 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст (ОС на БЧК)	ОС на БЧК
110	Провеждане на обучения по първа помощ на различни групи млади хора	През цялата 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст (ОС на БЧК)	ОС на БЧК
111	Провеждане на дейности на областната организация, популяризиращ и първата помощ сред младите хора	През цялата 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст (ОС на БЧК)	ОС на БЧК
112	Участие на доброволци на БМЧК като водещи на обучения по превенция на ХИВ/СПИН и превенция на сексуално-рисково поведение в училища и институции	През цялата 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст (ОС на БЧК)	ОС на БЧК
113	Участие на доброволци на БМЧК като водещи на обучения по превенция на зависимости в училища и институции	През цялата 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст (ОС на БЧК)	ОС на БЧК
114	Осъществяване на партньорство, сътрудничество и обмен на добри практики с местни институции и организации, предоставящи социални услуги на деца и младежи.	През цялата 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст (ОС на БЧК)	ОС на БЧК
115	Организиране на дарителски кампании в полза на деца и младежи от	През цялата 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст	ОС на БЧК

	уязвими групи		(ОС на БЧК)	
116	Отбелязване на световни дни ,свързани с недискриминация и ненасилие	През цялата 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст (ОС на БЧК)	ОС на БЧК
117	Въвличане на млади хора със специфични потребности в дейности на БМЧК	През цялата 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст (ОС на БЧК)	ОС на БЧК
118	Провеждане на кампании, дискусии и обучения по промоция на хуманитарни ценности с различни групи млади хора	През цялата 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст (ОС на БЧК)	ОС на БЧК
119	Утвърждаване на имиджа на областната организация чрез популяризиране на дейностите ѝ в медиите и онлайн пространството. Поддържане на електронните страници на клубовете и на областната организация	През цялата 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст (ОС на БЧК)	ОС на БЧК
120	Набиране, мотивиране и задържане на нови членове на БМЧК в областния град и общините	През цялата 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст (ОС на БЧК)	ОС на БЧК
121	Планиране и регулярно провеждане на работни срещи по основните направления на дейност на БМЧК на представители на всички клубове в областта	През цялата 2017 г.	Областен съвет на Български червен кръст (ОС на БЧК)	ОС на БЧК
122	Повишаване на правната култура на младите хора – запознаване с работата на МКБППМН и със Закона за БППМН и наказателния Кодекс	м. януари - м. декември 2017 г.	МКБППМН	МКБППМН
123	Консултиране на малолетни и непълнолетни за преодоляване на отклоненията в поведението	м. януари - м. декември 2017 г.	МКБППМН, Обществени възпитатели и психолози	МКБППМН
124	Корекционно – възпитателна работа с непълнолетни правонарушители	м. януари – м. декември 2017 г.	Обществени възпитатели	МКБППМН
125	Протовадействие на асоциалното поведение на непълнолетните	м. януари - м. декември 2017 г.	МКБППМН	МКБППМН
126	Провеждане на профилактични беседи с непълнолетни с административни	м. януари - м. декември 2017 г.	МКБППМН	МКБППМН
127	Съдействие на органите по образованието за	м. януари – м. декември	МКБППМН	МКБППМН

	обхващане на подлежащите на задължително образование деца и за тяхното неотпадане от училище	2017 г.		
128	Подкрепа на млади хора настанени или напускащи специализирани институции (ВУИ, СПИ, ПД)	м. януари – м. декември 2017 г.	МКБППМН	МКБППМН

2. Община Омуртаг

№	Дейности	Период за изпълнение	Отговорна институция
1.	Информационна кампания за създаване на младежки организации в учебните заведения в община Омуртаг.	текущ	Община Омуртаг Училища
2.	Младежки турнир по шах.	месец януари 2017 г.	Община Омуртаг Училища
3.	Подпомагане на младежки инициативи: 1 март – Световен ден против насилието; 9 май – Ден на Европа; 31 май – Световен ден без тютюнев дим; 5 юни – Ден на екологията; 26 юни – Световен ден за борба с дрогата; 12 август – Международен ден на младежта; 21 септември – Международен ден на мира в рамките на Европейска младежка седмица; 8 ноември – Европейски ден на младежта; 1 декември – Световен ден за борба срещу СПИН; 3 декември – Световен ден за хора с увреждания; 5 декември – Ден на доброволеца;	текущ	Община Омуртаг Неформални младежки организации към училищата, МКБППМН
4.	Отбелязване на Свети Валентин – Деня на влюбените – информационна кампания във всички основни и средни училища на територията на община Омуртаг по превенция на ХИВ/СПИН и болести предавани по полов път – доброволчески дейности, дебати, консултации и др.	14.02.2017 г.	Община Омуртаг Неформални младежки организации към училищата, МКБППМН
5.	Отбелязване на празника „Баба Марта“ – изработване на мартеници от доброволчески групи и благотворителен базар.	01.03.2017 г.	Община Омуртаг Неформални младежки организации към училищата
6.	Изложба на детски и ученически рисунки – „Ден на майката“.	08.03.2017 г.	Община Омуртаг
7.	Великденски благотворителен ден с участието на доброволци – боядисване на великденско яйце.	месец април 2017 г.	Община Омуртаг Неформални младежки организации към училищата, Читалищни настоятелства
8.	Инициативи, свързани с 22 април – Световен ден на Земята – почистване и облагородяване на зелени площи.	22.04.2017 г.	Община Омуртаг Младежки организации Училища,

			МКБППМН
9.	Организиране на конкурс за рисунка/графит/ по ЕКО тема: „Моят зелен дом“ – 1-4 клас „Воден свят“ – 5-12 клас	месец април 2017 г.	Община Омуртаг Младежки организации Училища
10.	„Да почистим Омуртаг заедно!“ – организирано почистване на замърсени участъци и обществени места в големите населени места на територията на общината и в град Омуртаг с активното участие на младежи.	месец април 2017 г.	Община Омуртаг Младежки организации Училища, Детски градини, МКБППМН
11.	Кампания „Нашата гора!“ – засаждане на дръвчета.	месец април 2017 г.	Община Омуртаг Младежки организации Училища МКБППМН
12.	Инициативи за поддържане и/или изграждане на спортни и детски площадки в големите населени места на общината и в град Омуртаг.	целогодишно	Община Омуртаг МКБППМН
13.	Отбелязване Деня на Европа – поход до местността Кайника с участието на служители от общинска администрация и младежи.	месец май 2017 г.	Община Омуртаг МКБППМН
14.	Организиране на „Ученическа спартакиада“ – отбелязване на 17 май – професионален празник на всички спортисти и работещите в сферата на спорта.	17 май 2017 г.	Община Омуртаг Училища МКБППМН
15.	Организиране на почистване и боядисване на пейки и детски кътове в градските градинки и парка.	месец май 2017 г.	Община Омуртаг, Училища, МКБППМН
16.	Празничен концерт по случай 24 май – Деня на славянската писменост и култура.	24 май 2017 г.	Община Омуртаг Младежки организации Училища
17.	Празничен концерт по случай Първи юни – Деня на детето.	1 юни 2017 г.	Община Омуртаг Детски заведения Младежки организации Училища
18.	По случай 7 юни – Празника на община Омуртаг – експониране на изложба под надслов „Омуртаг – минало, настояще, бъдеще“.	3-7 юни 2017 г.	Община Омуртаг Неформални младежки групи
19.	Рисунка на асфалт под мотото „Голямото рисуване“.	юли 2017 г.	Община Омуртаг Детски заведения Младежки организации Училища
20.	По график от здравните работници по училища и детски градини, които са служители на общинска администрация, се организират лекции и беседи с ученици във всички учебни заведения на	текущ	Община Омуртаг Детски заведения Младежки организации Училища

	територията на общината. Темите за разискване са: - Здравословно хранене; Болести, предавани по полов път; Борба със зависимостите; тютюнопушене, алкохол, наркотици; Превенция на домашното насилие и запознаване със Закона за защита от домашно насилие; Превенция на насилието и агресията сред подрастващите; Трафик на хора; Предоставяне на плакати, диплянки, брошури и други информационни материали.		РЗИ
21.	Организиране и провеждане на периодични срещи с представители на институции, работещи с деца и младежи по проблемите на насилието и агресията сред младите хора.	ежемесечно	Община Омуртаг, Отдел „Закрила на детето“ към Дирекция „Социално подпомагане“, Детска педагогическа стая, МКБППМН, Училища, НПО
22.	Организиране и провеждане на кръгла маса с участието на ученици и младежи на тема „Общината в подкрепа на младите“.	месец юли 2017 г.	Община Омуртаг Младежки организации Училища
23.	Футболен турнир между отбори от населените места в община Омуртаг за „КУПАТА НА КМЕТА“.	месец август 2017 г.	Община Омуртаг Местни футболни отбори
24.	Провеждане на кампания сред учениците за популяризиране на доброволчеството за едно полезно лято „Десет мотивиращи истории“ - конкурс за идеи, като най-добрите да бъдат реализирани с участието на младежи. Кампания „Как да направим 2017 година, най-добрата година до сега“ – конкурс за идеи.	текущ	Община Омуртаг Младежки организации Училища
25.	Антидискриминационни кампании "Различни, но равни" – живот в мултиетническа и мултикултурна среда;	Месец септември 2017 г.	Община Омуртаг Училища Читалища
26.	Състезание с велосипеди.	месец септември 2017 г.	Община Омуртаг Младежки организации Училища
27.	Национален събор за автентичен фолклор „И си носим песента“.	месец септември 2017 г.	Община Омуртаг Министерство на културата НЧ „Нова светлина“ с. Г. Новково
28.	Ден на интензивното ходене.	месец октомври 2017 г.	Община Омуртаг
29.	"Детство мое реално и вълшебно" – информационна кампания по популяризиране на Закона за закрила на детето;	Месец октомври 2017 г.	Община Омуртаг МКБППМН Училища

30.	12 октомври – Ден на българската община: Седмица на отворените врати – кампания за популяризиране на местното самоуправление в Община Омуртаг и Общински съвет Омуртаг.	месец октомври 2017 г.	Община Омуртаг
31.	„Да избира професия“ – кампания за популяризиране на актуалните и търсени на пазара на труда професионални направления;	месец ноември 2017 г.	Община Омуртаг, Организации, институции, частни фирми и др.
32.	1 декември - Ден за съпричастност към засегнатите от ХИВ/СПИН Червената панделка от хартиени цветя на площад "Независимост".	1 декември 2017 г.	Община Омуртаг Младежки организации МКБППМН Училища
33.	"Мълчанието не е злато" - кампания по популяризиране на Закона за защита срещу домашното насилие.	Месец декември 2016 г.	Община Омуртаг МКБППМН Училища

3. Община Попово

№	ДЕЙНОСТИ	ПЕРИОД	ОТГОВОРНИ ИНСТИТУЦИИ	СРЕДСТВА
1.	Информационна дейност			
1.1	Кампании за социално включване на младите хора в местната общност.	текущ	Община Попово Консултативен съвет;	
1.2	Публикации в „Местен вестник“, касаещи проблемите на младите хора.	текущ	Община Попово	
1.3	Целогодишни кампании по превенция на рисково поведение сред младежи и рискови групи (ХИВ/СПИН, тютюнопушене, и други) – информационни кампании.	текущ	Консултативен съвет МКБППМН	
1.4	Популяризиране на дейностите на КСМ под мотото: „Младите хора – активни граждани на местната общност“	текущ	Консултативен съвет	
2.	Съвместни дейности с други организации.			
2.1	Среща между младежките структури в общината- МБЧК, Скаутски клуб „Антола“, училищни съвети и КС за установяване на нагласи и очаквания.	март	Консултативен съвет	
2.2	Проучване и разработване на проектни предложения, насочени към младежите по програми: „Младежта в действие“ и „Европа за гражданите“	Текущ;	Община Попово, младежки организации	Европейски средства
2.3	Разработване на нови и финализиране на проекти по мерките на програма „Еразмус +“	Текущ;	Гимназия „Христо Ботев“, ПГСС „Никола Пушкин“	Европейски средства
2.4	Участие на местни младежи в международни проекти за младежки обмени и европейско	текущ	Община Попово Консултативен съвет, Младежки	

	доброволчество;		организации;	
2.5	Активиране на неактивни и обезкуражени лица.	текущ	Община Попово, ДБТ-Попово; Младежки медиатор НП „АНЛ“	
2.6	Предоставяне на възможности за работа в страни от ЕС чрез Европейски служби по заетостта.	текущ	Община Попово, ДБТ-Попово; Младежки медиатор НП „АНЛ“	

3.	Формално и неформално обучение.			
3.1	Пълен обхват в училище на децата, юношите и младите хора до 16-годишна възраст; мотивиране на 17-19 –годишните за завършване на средно образование.	текущ	Община Попово Ръководствата на училищата в общината.	
3.2	Пълен обхват на учениците в училищата при реализиране на Национални програмата на МОН.	текущ	Училищата на територията на общината	
3.3	Превантивна дейност сред младежите на училищна възраст.	текущо	МКБППМН-по план	
3.4	Изведени в други институции семинари и кръгли маси-след проучване на нагласите и очакванията на младежите	Април - ноември	КС, Община Попово	
4.	Конкурси и състезания			
4.1	VIII Новогодишен шахматен турнир „Трите царя“ – Попово 2017	Януари	Община Попово Училища	100лв.
4.2	19 февруари – Васил Левски	февруари	НЧ” Св. Св. Кирил и Методий”	НЧ
4.3	3 март – 138 години от Освобождението на България.	До 25.02	Община Попово Училища	300лв.
4.4	Организиране на конкурс за мода, красота и талант	март	ПГТПЛ	100лв.
4.5	Общински преглед на училищното любителско творчество.	март	НЧ „Св. Св. Кирил и Методий”	НЧ
4.6	22 април- Световен ден на Земята – Еко – инициатива.	април	ПГСС„Никола Пушкаргов”	100лв.
4.7	Купа Великден - Попово дълга дистанция – ориентиране.	14.04	Община Попово Училища	500лв.
4.8	Организиране на конкурс „Мис и Мистър Гимназия”.	май	Гимназия „Христо Ботев”	100лв.

4.9	Участие в традиционния поход „По стъпките на четата на Таньо войвода“ и прегледа на строевата песен.	29.05-2.06	Община Попово Училища Читалища	1600лв.
4.10	10 ти юни – Денят на гр.Попово	До 10.06	Община Попово Училища	
	Общо за конкурси и състезания			2800лв.
5.	Календарни празници			
5.1	14 февруари: Табло за валентинки	февруари	МКБППМН Община Попово	200лв.
5.2	1 март – мартенички - Световен ден против насилието.	март	Училищата читалища	
5.3	9 май-ден на Европа	май	Училищата Община Попово Читалища	
5.4	22 май-световен ден, посветен на жертвите на СПИН	май	Община Попово Училища читалища	
5.5	31 май-световен ден без тютюнев дим	май	Училища читалища	
5.6	1 юни-ден на детето	юни	Община Попово	300 лв.
5.7	26 юни-световен ден за борба с дрогата	юни	МКБППМН читалища	
5.8	12 август-ден на европейската младеж	август	Община Попово читалища	
5.9	6 септември - Съединението	септември	Община Попово	
5.10	22 септември –ден на независимостта	септември	Община Попово	
5.11	2 октомври – ден на усмивката	октомври	МКБППМН училища	
5.12	1 декември – световен ден за борба срещу спина	декември	Училища МКБППМН	300лв.
5.13	3 декември – световен ден за хората с увреждания	декември	Община Попово БМЧК	
5.14	5 декември- ден на доброволеца; „Доброволец на годината“	декември	КС,Община Попово	
5.15	Коледни и ново - годишни празници	декември	Община Попово Училища,читалища	400 лв.
	Общо за календарни празници			1200лв.
	Общо за 2017 година за конкурси, състезания и календарни празници			4000лв.

4. Община Опака

<p>Здравословен начин на живот</p> <ul style="list-style-type: none"> • Физическа активност и спортни занимания • Достъп до спортни обекти, съоръжения и до други възможности за масов спорт; • Достъп до информация за превенция на рискови практики и здравословен начин на живот; 			
№	Дейност	Период на изпълнение	Организатор
1.	Участие на състезания и турнири, организирани от община, спортни клубове, училищни първенства	През годината	Община Опака, Училищата на територията на общината,

			Хандбален клуб – Опака 1974
2.	Турнир по футбол	декември	Община Опака
3.	Осигуряване на достъп до спортни обекти и съоръжения на ученици и млади хора от общината	През годината	Община Опака, Училищата на територията на общината
<p>Развитие на младежко доброволчество</p> <ul style="list-style-type: none"> • Отношение и нагласи към доброволството; • Участие в доброволчески дейности; • Достъп до информация за възможностите на доброволството; • Информираност за ползите от доброволството. 			
№	Дейност	Период на изпълнение	организатор
1.	Отбелязване на Св. Валентин"	14 февруари	Център за работа с доброволци към сдружение СИДУРО
2.	„Баба Марта бързала“ – отбелязване на празника в ЦДГ гр. Опака	29 февруари	Център за работа с доброволци към сдружение СИДУРО
3.	Въвеждащо обучение на доброволци	февруари	Център за работа с доброволци към сдружение СИДУРО, НАРД
4.	„Лятна читалня“	Август - септември	Център за работа с доброволци към сдружение СИДУРО
5.	Участие в националната кампания „Дарете час“	ноември	Център за работа с доброволци към сдружение СИДУРО
6.	Номинации за „Най-активен доброволец“ и „Рицар на добрата воля“	5 декември	Център за работа с доброволци към сдружение СИДУРО, НАРД
<p>Гражданска активност на младите хора</p> <ul style="list-style-type: none"> • Свободно време – интереси и нагласи; • Готовност за участие в избори – национални и местни; • Ангажираност на младите в обществено-политическия живот - членство в неправителствени, политически и други граждански организации; • Възможности за пълноценно участие в гражданския живот и процеса на взимане на решения; • Достъп до информация относно възможностите на младежкото участие; • Гражданско образование и обучение – проблеми; • Нагласи към дейността на институции, НПО и др. 			
№	Дейност	Период на изпълнение	организатор
1.	Участие на младежи от общината като „Посланици на добра воля“	Февруари-май	СИДУРО, Клуб на НСО Търговище
2.	Провеждане на уъркшоп „Форми на Гражданско участие“	март	СИДУРО, Клуб на НСО Търговище

Развитие на младите хора в малките населени места и селските райони

- Достъп до образование в малките населени места и селските райони;
- Достъп до обучение в малките населени места и селските райони;
- Достъп до информация в малките населени места и селските райони;
- Възможности за професионална и личностна реализация;
- Достъп до услуги в малките населени места и селските райони;
- Достъп до компютър;
- Достъп до интернет;
- Участие в управлението и взимането на решения на местно ниво;
- Възможности за прекарване на свободното време;
- Участие в младежки организации, младежки съвети и местни инициативи

№	Дейност	Период на изпълнение	организатор
1.	Участие в Обществен младежки съвет	През годината	Община Опака
2.	Подкрепа за участието на младежи в конкурси, състезания и олимпиади	През учебната година	СОУ „В. Левски“ гр. Опака, ОУ „В. Левски“ с. Крепча, ОУ „А. Константинов“ с. Голямо Градище
3.	24 май – ден на славянската писменост и култура	май	СОУ „В. Левски“ гр. Опака, Община Опака
4.	Коледен благотворителен базар	декември	СОУ „В. Левски“ гр. Опака

Развитие на межкултурния и международния диалог

- Отношение към различието (толерантност);
- Отношение към ЕС – чувство на принадлежност

№	Дейност	Период на изпълнение	организатор
1.	Отбелязване Деня на толерантността	16 ноември	Център за работа с доброволци към сдружение СИДУРО

Ролята на младите хора в превенцията на престъпността

- Рисково и девиантно поведение;
- Доверие към институциите и правоохранителните органи;
- Участие в образователни кампании, информационни инициативи и кампании за превенция на рисковото поведение и престъпността

№	Дейност	Период на изпълнение	организатор
1.	Образователни и информационни кампании за ролята на младите хора в превенцията на престъпността	През учебната година	СОУ „В. Левски“ гр. Опака, ОУ „В. Левски“ с. Крепча, ОУ „А. Константинов“ с. Голямо Градище

5. Община Антоново

№	Инициативи, дейности	Необходими финансови средства в лева
I.	Участие на младите хора в обществения живот на общината	
1.1.	Подпомагане на младежки инициативи свързани с отбелязването на: -09 май - Ден на Европа; -12 август - Международен ден на младежта; -08 ноември - Европейски ден на младежта и др.	350 лв.
1.2.	Стимулиране и подпомагане участието на млади хора в т.ч. и млади хора в неравностойно положение в художествената самодейност. Да се подкрепят желанията и възможностите за участие в общински, регионални, национални, международни прояви, конкурси, фестивали и други мероприятия.	900 лв.
1.3.	Подпомагане на младежите от общината по подходящ начин при разработването и реализирането на проекти и програми. Популяризиране на доброволчеството.	600 лв.
1.4.	Издаване на информационен лист по актуални младежки проблеми	100 лв.
1.5.	Стимулиране на разработването и реализирането на проекти и програми от младежки НПО, като се осигурява партньорството на община Антоново.	Предоставяне на материално-техническа база: зала, комп., размн. техника и др.
II.	Спорт и организиране на свободното време	
2.1.	Създаване на условия за системни спортни занимания на деца и младежи свободното време.	900 лв.
2.2.	Организиране на спортни игри и състезания с младежи в рамките на панаирните дни на гр. Антоново.	600 лв.
2.3.	Организиране на младежки увеселения.	350 лв.
2.4.	Участие на младежи от общината в общински, национални и международни турнири.	20 000 лв.
2.5.	Организиране на спортни мероприятия за отбелязване на 17 май - Ден на българския спорт.	100 лв.
	ОБЩА СУМА	23 900 лв.

V. ОРГАНИЗАЦИЯ И КООРДИНАЦИЯ НА ДЕЙНОСТИТЕ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

За постигане на ефективно наблюдение и контрол, реализирането на плана ще бъде подчинено на следните **принципи**:

- Прозрачност и отвореност към сътрудничество;
- Ресурсна осигуреност – финансова, техническа и професионална;
- Перспективност – дейностите са съобразени с потенциала за развитие на всички ангажирани в реализацията на плана отговорни институции, както и с политиката на Област Търговище за работа с млади хора и приоритетите на Европейската общност;
- Недопускане на дискриминация, въз основа на религиозни и политически убеждения, етническа принадлежност и други принципи.

Държавната политика за младежта се провежда от Министерски съвет чрез министъра на образованието, младежта и науката. В приетия през 2012 г. от Народното събрание Закон за младежта се регламентират задълженията на държавните органи на национално и регионално ниво, на местните органи на самоуправление и на младежките организации в процесите на планиране и реализация на младежката политика.

Областните управители, в съответствие със Закона за младежта и Националната стратегия за младежта 2012-2020 г. осигуряват и координират провеждането на държавната политика на територията на областта чрез изготвяне на областен годишен план за младежта.

Кметовете на общини са пряко отговорни за планирането и провеждането на младежката политика в общините. Те, заедно с Общинските съвети, осигуряват отчетност, публичност и прозрачност на общинските политики за развитие на младежта, като предоставят на областните управители общинския годишен план за младежта за текущата година и отчет за изпълнение на дейности за предходната година.

Активността на кметовете и общинските съвети в изпълнение на Националната стратегия за младежта осигурява по-висока степен на отзивчивост към нуждите на младите хора и съответствие с принципите на Европейската харта за участието на младите хора в живота на общините и регионите.

Младежките организации осигуряват младежко участие и представителство при формулирането и изпълнението на политиките за младежта. Младежките организации работят в тясно сътрудничество с централните, регионалните и местни органи. Младежките съвети координират интересите на младите хора в различни области – образование, култура, спорт, екология, здравеопазване, труд и социална политика и др. чрез:

- Участие във формирането, осъществяването и оценката на младежката политика;
- Застъпнически кампании;
- Международно младежко общуване;
- Сътрудничество с общинските и държавни органи на администрацията.

Чрез развитието на Националната информационна система за младежта, администрирана от Министерството на образованието, младежта и науката, ще се осигурява надеждна информация за потребностите на младите хора, както и за планирането, управлението, наблюдението и оценката на политиките за младежта на национално, регионално, областно и общинско ниво.

VI. ДЕЙСТВИЯ ПО НАБЛЮДЕНИЕ, ОЦЕНКА И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОБЛАСТНИЯ ПЛАН ЗА МЛАДЕЖТА

Наблюдението и контролът ще се осъществяват чрез:

- Организиране и управление на цялостното изпълнение на плана;
- Регулярна комуникация между всички участващи по плана;
- Оценка на управлението на плана;
- Регулярни срещи и контакти между партньорите за осигуряване на оптимална координация и ефективност на дейностите;
- Трансфер на опит.

VII. РЕД И НАЧИН ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ НА ПЛАНА

За да се осигури ефективност на дейностите за отразяване на степента на активност на заинтересованите страни, в Интернет страниците на Областна администрация и общините редовно ще се публикуват информационни материали и снимков архив, отразяващи изпълнението на плановете за младежта.

За постигане на максимална публичност по плана се предвижда:

- Медийно представяне на областния и общинските планове;
- Осигуряване на информация на всички заинтересувани страни - периодично медийно отразяване;
- Пресконференции по време на изпълнение и за представяне на постигнатото в рамките на плана и резултатите от него;
- Регулярно представяне на актуална информация за развитие на плана.